Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 6 апрель 1968 йил, шанба ◆ № 81 (13.943). ◆ Баҳоси 2 тийин.

Ҳозир республикамиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ҳаётида долзарб дамлар. Деҳқонлар ва механизаторларнинг қўли-қўлига тегмайди. Улар барча майдонга чигит ҳамда бошқа экинлар уруғини тез ва сифатли қилиб экиб олиш учун интилмоқдалар. «Узсельхозтехника» органларининг ходимлари эса уларга техника ёрдами кўрсатишни кучайтириш пайида бўлмоқдалар. Суратда: «Узсельхозтехника» Бухоро район бирлашмаси кўчма устахонасининг шофёр-слесари Энгельс номли колхозда бузилиб қолган экиш агрегати ишга туширилганлигини бирлашма диспетчери инженер Файзулла Жабборовга маълум қилиб, ундан навбатдаги топшириқни олмоқда.

С. Безносов фотоси.

ИШДА ИЖОДКОРЛИК УЧУН

Биз коммунизм қурамиз ва коммунизмда яшаймиз! — Мана шу эзгу орзу-ният йўлида фидокорона меҳнат қилаётган, бутун онгли ҳаётини, билим ва тажрибасини замонамизнинг шу улуғ ва муқаддас ишига бағишлаётган совет кишилари янги жамиятнинг актив қурувчиси деган юксак номга, ҳамма замон ва авлодларга намуна бўладиган инсон бўлишдек буюк шарафга муносиб бўлиш учун интилмоқда.

Шу боисдан ҳам коммунизм кишисини тарбиялаш, жамиятимизда коммунистик муносабатларни шакллантириш ва ривожлантириш, жамиятимизнинг барча аъзоларини нурли келажакнинг моддий-техника базасини яратишга сафарбар қилишга даъват этилган партия ташкилотлари ўзларининг кўп қиррали фаолиятларини шу улуғ мақсадга қаратмоқдалар.

Республикамиздаги қайси бир партия ташкилотини олманг, унинг жўшқин фаолияти билан танишманг, ҳамма жойда улар омманинг етакчилари ва жанговар ташкилотчилари, меҳрибон тарбиячилари сифатида иш кўраётганлигининг гувоҳи бўласиз. Андижон областидаги «Савай» совхозининг коммунистлари фаолиятига бир назар ташланг-а. Ҳозир шуҳрати бутун Иттифоққа таралган бу хўжалик ташкил топган дастлабки йилларда унинг бошланғич партия ташкилоти ҳисобида ниҳояти уч нафар коммунист бор эди. Бу куч сон жиҳатидан жуда кам бўлишига қарамай, катта сафарбар этувчилик қудратига, моддий кучга эга эканлигини амалда исботлади. Эндиликда совхоз ҳар томонлама баркамол, намунали давлат хўжалигига айланди.

Хўжаликни комплекс ривожлантиришда, дала ишларини тўла механизациялашда, деҳқончиликни илмий асосда юритишда, янги кишини камол топтиришда бу совхоз республикамиз хўжаликлари учун илғор тажриба мактаби ролини ўйнамоқда. Ҳозир совхоз партия ташкилоти атрофига 418 коммунист уюшган. Шундан 276 коммунист пахтачиликда, 65 коммунист чорвачиликда бевосида моддий бойликлар яратиш билан банд. 135 механизатор ялпи пахта ҳосилининг ўндан тўққиз қисмини машиналарда йиғиштириб олишнинг ташаббускори ва бевосита ижрочиси бўлди.

КПСС Марказий Комитетининг 1964 йил октябрь Пленуми, партия XXIII съезди ва ундан кейин бўлиб ўтган Марказий Комитет Пленумлари ижтимоий ҳаётимизнинг ҳамма соҳаларида юксалиш ва ривожланишнинг кенг уфқларини очиб берди, меҳнат аҳлининг талант ва қобилиятларини тўла намоён қилиш имкониятини яратди. Саноат ва қишлоқ хўжалигига раҳбарликнинг илмий асосланган оқилона системаси ишлаб чиқилиб, қатъият билан амалга оширилмоқда. Саноатда, қурилиш ва транспорт корхоналарида планлаштириш ва моддий рағбатлантиришнинг янги системаси нақадар ҳаётий ва истиқболи порлоқ тадбир эканлигини турмушнинг ўзи кўрсатди.

Янги шароитда партия ташкилотлари ўзларининг сиёсий-оммавий ва ташкилотчилик ишлари форма ва методларини такомиллаштириб, ҳозирги вазифаларга тўла мослаштирмоқдалар. Бу ўринда Тошкент шаҳридаги Чилонзор район партия комитетининг ибратли ишларини кўрсатиб ўтиш мумкин.

Район партия комитети муайян даврдаги воқеа ва вазифаларга қараб ўзининг ташкилотчилик ишлари форма ва усулларини такомиллаштиришга уринди ва бу йўлда яхши натижаларга эришди. Райком ишни планлаштиришга алоҳида аҳамият бериб, район шароити, экономикасини ҳисобга олган ҳолда пухта ўйлаб тузилган план асосида ишлашга қарор қилди.

Перспектив план деб ном олган бу режанинг моҳияти нимада? Райком бир йилга мўлжаллаб режа тузганида ўз олдида турган амалий вазифалар, юқори партия ва совет органлари чиқарган қарорлар, бошланғич партия ташкилотларида бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишларида ҳамда партия конференцияларида билдирилган танқидий фикр ва мулоҳазаларни тўла ҳисобга олади. Одатда план тузиш билан райкомнинг бутун аппарати шуғулланади. Планнинг хомаки лойиҳаси тайёрланиб, бошланғич партия ташкилотларига юборилади. Улар ўзларининг таклиф ва мулоҳазаларини киритишгач, қайта кўриб чиқилиб, райком бюросида ва пленумида тасдиқланади.

Мазкур планда белгиланган тадбирларнинг бажарилиш муддатлари ва бунинг учун масъул кишилар ва ташкилотлар кўрсатилади. Райком шу план асосида кундалик ҳаётий масалаларни ҳисобга олган ҳолда квартал плани тузиб чиқади. Ишнинг бундай планлаштирилиши райкомнинг ҳамма соҳаларга малакали раҳбарлик қилишига имкон бермоқда.

Кўпчилик партия ташкилотлари коммунистларнинг активлигини ошириш мақсадида партия аъзоларининг ҳисоботини бот-бот умумий йиғилиш муҳокамасига қўймоқдалар. Бундай йиғилишларда коммунистлар партия аъзосининг ўз бурчини ўташи учун нималар қилиши кераклигини тўлароқ тушуниб оладилар, масъулиятни чуқур ҳис этадиларки, натижада бутун партия ташкилотининг активлиги кучаяди.

Бир қатор партия ташкилотлари шу муносабат билан «Правда» газетасида босилган «Коммунист ўз партия ташкилотида» сарлавҳали мақолани коммунистларнинг умумий йиғилишида муҳокама қилиб, бошланғич ташкилотнинг жанговарлиги унинг ҳисобида турган ҳар бир коммунистнинг активлигига боғлиқ эканлигини йиғилиш қатнашчилари онгига етказмоқдалар. Жумладан, Сирдарё область партия комитети бу тадбирнинг нақадар муҳимлигини эътиборга олиб, коммунистлар активлигини кучайтириш масаласини ҳамма бошланғич ташкилотларда кенг муҳокама этиш, газеталарда шу ҳақда ёритилган принципиал масалаларни ҳар бир коммунистга муфассал тушунтириб бериш ҳақида қарор қабул қилди.

Шу билан бирга партиявий ишга шунчаки мавсумий тадбирлар сифатида қарайдиган, бўлар-бўлмасга турли кенгаш ва йиғилишлар ўтказиш, топшириқ бериш ва буйруқбозликка ёпишиб олган партия ходимлари ҳам йўқ эмас. Бундай ходим ишни яхшилайман деб ҳар қанча уринмасин, соатлаб мажлис ўтказмасин, бирор натижага эришаолмаслиги турган гап. Бундай яроқсиз услубни ҳаётнинг ўзи аллақачон қоралаган.

Партиявий иш — ижодкорлик, изланиш демакдир. Бу иш ҳам санъаткорликни талаб қилади. Вазифа — ташкилотчилик ва сиёсий оммавий ишларни замон талабига, замон руҳига мослаштирган ҳолда олиб боришдан иборат. Ана шунга амал қилган ҳолда иш юритилсагина, муваффақиятга эришилади, ишлаб чиқариш вазифалари ҳам, тарбиявий-сиёсий ишлар ҳам юксак даражага кўтарилади.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ РАИСИ А. Н. КОСИГИННИНГ ПОКИСТОНГА ҚИЛАДИГАН САФАРИГА ДОИР

Покистон Ислом Республикаси Президенти фельдмаршал Муҳаммад Аюбхоннинг таклифига биноан, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин шу йил 17 апрелдан 20 апрелгача расмий визит билан Покистонга боради.

ФОТОЛАВҲАЛАР

Қува районидаги «Ленинизм» колхозида чигит экиш суръати кун сайин кучаймоқда. Суратда: коммунист А. Аминов бошлиқ бригадада ерга барака уруғи қадаляпти. Г. Бойко фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЎЗБЕКИСТОН ИЖОДИЙ СОЮЗЛАРИНИНГ БИРЛАШГАН ПЛЕНУМИ

5 апрелда Тошкентда республика ёзувчилари, композиторлари, рассомлари, кинематографиячилари, архитекторлари ва журналистлари союзларининг, шунингдек Ўзбекистон театр жамиятининг бирлашган пленуми бўлди. Пленумда қатнашиш учун область ва шаҳар партия комитетларининг секретарлари, республикадаги идеология муассасалари, тадқиқот институтлари, олий ўқув юртларининг раҳбарлари, партия ташкилотларининг секретарлари таклиф қилинган эди.

Бирлашган Пленумни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов кириш нутқи сўзлаб очди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов «Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашни янада кучайтириш соҳасида республика ижодий интеллигенциясининг вазифалари тўғрисида» доклад қилди. Докладни муҳокама қилишда Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениеси президиумининг раиси К. Н. Яшин, республика Фанлар академиясининг академиги Т. Н. Қориниёзов, В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг профессори Г. П. Владимиров, Ўзбекистон кинематографиячилар союзи правлениеси президиумининг раиси С. М. Муҳаммедов, Ўзбекистон театр жамияти правлениеси президиумининг раиси О. Х. Хўжаев, А. Навоий номидаги Давлат Катта Академик опера ва балет театрининг директори М. А. Ашрафий, А. Навоий номли Самарқанд Давлат университети партия ташкилотининг секретари Х. А. Аминов, Ўзбекистон Санъатшунослик институтининг сектор мудири Л. И. Ремпель, «Ўзбекистон маданияти» газетасининг редактори Л. П. Қаюмов қатнашдилар.

Бирлашган пленум қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига табрикнома йўлладилар.

Қўшма пленум ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси аъзолигига кандидат М. Т. Турсунов, республика Министрлар Советн Раисининг ўринбосарлари С. О. Азимов, С. К. Зиёдуллаев иштирок этдилар.

* * *

Ўзбекистон ижодий союзларининг бирлашган пленуми ёпилганидан кейин тантанали вазиятда 1967 йилги Ҳамза номидаги республика давлат мукофоти лауреатларига дипломлар ва нишонлар топширилди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов лауреатларга унвон бериш тўғрисидаги дипломларни ва нишонларни топширди. Ш. Р. Рашидов мукофотланганларни самимий қутлаб, уларга сиҳат-саломатлик, янги ижодий муваффақиятлар тилади.

СССР халқ артисти Сора Эшонтўраева ва республика халқ шоири Уйғун мукофотланганлар номидан гапириб, ўз меҳнатларига юксак баҳо берилганлиги учун коммунистик партия ва ҳукуматга қизғин ташаккур билдирдилар. (ЎзТАГ).

ИЛҒОР ТАЖРИБА МАКТАБИ

СЕРХОСИЯТ СЕЯЛКА

Суғориладиган ерлардан яхшироқ фойдаланиш ва унинг ҳар гектаридан кўпроқ манфаат кўриш учун нималар қилиш керак? Даставвал, ҳосилдорликни муттасил ошириб борган ҳолда, пахта етиштиришга қилинадиган меҳнат ва маблағ сарфларини иложи борича қисқартириш зарур. Шунда маҳсулотнинг таннархи арзонлашади. Ялпи ҳосил, даромад ва соф фойданинг миқдори ошади. Ишчиларнинг моддий манфаатдорлиги кучаяди.

Мана, бир неча йилдирки, Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» тажриба хўжалигининг коллективи шу ҳақда ўйлаяпти, тинмай изланяпти. Хўжаликда пахтачиликни комплекс механизациялаш, ҳосил йиғим-теримини кенг машиналаштириш асосида деҳқончилик маданиятини юксалтириш суғориладиган ерлардан яхшироқ фойдаланиш, унинг ҳар гектари кўпроқ фойда кўришда асосий ва ҳал қилувчи роль ўйнаяпти. Бу ерда ҳосилдорлик ва ялпи ҳосил тобора ошяпти. Масалан, 1964 ва 1965 йиллари ҳар гектар ердан 29,2 центнердан ҳосил олинган бўлса, 1966 йили 30,7 центнердан пахта олинди. Ялпи ҳосил миқдори ҳам шунга яраша ошди.

Айни вақтда бир центнер пахта етиштиришга қилинган меҳнат ва маблағ сарфи камайди, ҳосил таннархи арзонлашди. Мана, мисол: 1964 йили бир центнер пахта олиш учун 2,2 киши-куни сарфланган ва унинг таннархи қарийб 21 сўмга тўғри келган эди. 1966 йили эса бир центнер пахта етиштиришга икки киши-куни сарфланди ва у совхозга 19 сўмдан сал кўпроққа тушди.

Натижада ҳар гектар суғориладиган ердан олинган даромад кўпайди. Бу ялпи даромад ва соф фойдани салмоқли қилиш имконини берди. 1966 йили хўжалик бир миллион сўм соф фойда олди. Ҳар бир ишчининг йиллик ўртача даромади 1028 сўмга тўғри келди. Бу эса комплекс механизация, хусусан машина териминнинг шарофатидир.

Хўжаликда пахта етиштириш билан боғлиқ бўлган ишларнинг деярли ҳаммаси механизмлар ёрдамида бажарилади. Эндиликда у ҳосил теримини машиналаштиришда ҳам алоҳида намуна кўрсатяпти. Бунинг учун кейинги уч йилдаги ўсишни кўрсатишнинг ўзи кифоя. Агар 1965 йили етиштирилган 11914 тонна пахтанинг 10 минг тоннаси, 1966 йилда давлатга сотилган 12400 тонна пахтанинг 10124 тоннаси ёки 80 проценти машиналарда терилган бўлса, бултур тайёрланган қарийб 12565 тонна пахтанинг деярли ҳаммаси «зангори кема»ларда териб олинди.

Аммо булар совхоз коллективини қаноатлантирмади. У меҳнат ва маблағ сарфини янада камайтириш, маҳсулот таннархини бундан ҳам арзонлаштиришга олиб келадиган резервларни қидиришда давом этди. Уруғлик чигитни иқтисод қилиш ана шундай резервлардан бири эди.

Бундай қараганда, уруғлик чигитни тежаш у қадар муҳим аҳамиятга эга эмасдек туюлади. Лекин бир тонна чигит 122 сўм туриши ҳисобга олинса ва айтайлик уни тежаб сарфлаш орқали бир неча ўн тонна уруғлик иқтисод қилиб қолинса, хўжалик каттагина иқтисодий фойда кўради. Хўжалик мутахассислари шу ҳақда бош қотиришди. Ниҳоят улар туксизлантирилмаган оддий чигитни экадиган сеялкаларни ҳам уяларга белгиланган миқдорда уруғ ташлаб кетадиган қилиб мослаштириш йўлини топишди. Бунинг учун СТХ-4 маркали сеялка экиш аппаратидаги валнинг 22 тишли юлдузчаси ўрнига ярoқсиз ҳолга келган УПХ-1,5 маркали кўрак чувиш машинаси барабанининг 29 тишли юлдузчасини мослаштириб ўрнатишни таклиф этишди.

Бу ҳаммага маъқул бўлди. Чунки, биринчидан, сеялкани бу тартибда мослаштириш оддий иш бўлиб, уни ҳар бир колхоз ва совхоз устахонасида бемалол бажариш мумкин. Иккинчидан, агар сеялканинг 22 тишли юлдузчаси ўрнига 29 тишли юлдузча мослаштириб ўрнатилса, унинг айланиш тезлиги камаяди ва ҳар бир уяга 10-12 та ўрнига 5-6 тадан чигит тушади.

Бултур хўжаликда 2000 гектар ерга уяларга белгиланган миқдорда уруғ ташлаб кетадиган сеялка билан туксизлантирилган чигит экилди ва гектарига ўрта ҳисобда 25 килограммдан уруғ сарфланди. Қолган 2048 гектар майдонга, шу жумладан 18 та мослаштирилган сеялка билан 630 гектар ерга оддий усулда чигит 60x50 сантиметрли схема билан квадрат-уялаб экилди. Уруғ сарфига келганда шуни айтиш керакки, умуман шу 2048 гектар майдоннинг ҳар гектарига ўрта ҳисобда 58 килограммдан, шу жумладан мослаштирилган сеялкалар билан экилган 630 гектар ернинг ҳар гектарига эса 45 килограммдан чигит сарфланди. Шундай қилиб, мослаштирилган сеялкалар билан экилган 630 гектар майдонга уруғлик белгиланганидан икки баравар кам сарфланди. Чунки СТХ-4 маркали сеялка билан заводдан қандай чиққан бўлса худди шу ҳолида 60x50 сантиметрли схемада квадрат-уялаб чигит экилса ҳар гектар ерга 80-85 килограмм, оддий қаторлаб экилса эса 150-180 килограммгача уруғлик сарфланади. Агар мослаштирилган сеялка билан оддий қаторлаб чигит экилса уруғлик сарфлаш нормаси учдан бир қисм камайиб, гектарига 100-120 килограммданга тўғри келади. Кўриниб турибдики, мослаштирилган 18 та сеялка билан 630 гектар ерга чигит экиш ва уруғлик сарфини тенг баравар камайтириш умуман 2048 гектар майдоннинг ҳар гектари ҳисобига ўртача 25 килограммдан — ҳаммаси бўлиб 50 тоннадан ортиқ чигитни, бинобарин 60 минг сўмдан кўпроқ маблағни тежаб қолиш имконини берди.

Хўжаликда чигитни ана шу зайилда тежаш тадбирлари кўрилаётгани туфайли ҳар гектар ерга сарфланаётган уруғлик миқдори йил сайин камайиб бормоқда. Масалан, 1965 йили туксизлантирилган чигитни ҳам қўшиб ҳисоблаганда, гектарига 50 килограммдан уруғлик сарфланган бўлса, бу миқдор 1966 йили 44 килограммга ва бултур эса 41 килограммга келди. Бундан ҳам давлат, ҳам хўжалик катта фойда кўрди.

Бундан ташқари, бултур чигит экиб бўлингандан кейин об-ҳаво жуда ёмонлашиб кетди. Кетма-кет ёмғир, жала ёғди. Ҳаво совиди. Натижада пахта майдонларини қалин қатқалоқ қоплаб олди. Айрим участкаларга экилган уруғ униб чиқолмай, тупроқ остида чириб нобуд бўлди ва қайта чигит экиш зарурати туғилди. Шунда хўжалик давлатдан қўшимча уруғ берилишини кутиб ўтирмади. Чунки иқтисод қилиб қолинган чигит қайта экиш учун етиб ортди. Вақтдан ҳам ютилди.

Айрим кишилар чигитни иқтисод қиламан деб, ҳосилни камайтириб юбориш мумкин, деб ўйлашади. «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» тажриба хўжалигида бундай бўлмади. Ҳар гектар ердан, шу жумладан мослаштирилган сеялкалар билан чигит экилган майдонларнинг гектаридан ҳам ўрта ҳисобда 31 центнердан қатор орасининг кенглиги 80 ва 90 сантиметрли схема билан чигит экилган 500 гектар майдоннинг ҳар гектаридан эса 34-36 центнердан ҳосил олинди. Шу туфайли бу йил чигит кенг қаторлаб экиладиган майдонни икки баравар кенгайтириб, 1000 гектарга етказишга қарор қилинди.

Чигитни мослаштирилган сеялкалар билан экишнинг юқорида айтилганлардан ташқари, агротехника ва иқтисодий жиҳатдан янада фойдалироқ бошқа томони ҳам бор. «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» тажриба хўжалиги бултур 4.000 гектардан ортиқ майдонда пахта етиштирди. Шу майдоннинг қарийб ярмига уяларга белгиланган миқдорда уруғ ташлаб кетадиган сеялкалар билан чигит экилди ва ғўза яганаланмади. Аммо қолган майдонда, айниқса мослаштирилмаган сеялкалар билан чигит экилган 1418 гектар ерда ҳар бир уядан 7-9 та ортиқча ғўза тупларини олиб ташлашга тўғри келди. Бунинг учун кўп меҳнат, маблағ ва вақт сарфлашга тўғри келди. Бу орада ёғингарчилик оқибатида пахта майдонларида бегона ўтлар кўпайиб кетди ва у ёш ниҳолларни эзиб қўя бошлади. Шунда асосий эътибор экинни ўтдан тозалашга қаратилиб, ягана ўз вақтида ўтказилмади. Уяларга тиқилиб қолган ғўза туплари нормал ўсолмади, кейин юлиб ташланадиган ортиқча ниҳоллар қолдирилиши лозим бўлган ғўза тупларининг озиғига шерик бўлди. Ҳар қанча эҳтиёт бўлганда ҳам яганалаш вақтида ортиқча ғўза туплари суғуриб олинганда уяларда қолган ниҳолларнинг бўғизидаги тупроқ кўчди, ҳали мустаҳкамланиб улгурмаган томирлар шикастланди ва экин сал сўлиб, ўзини бир ташлаб олди. Натижада унинг ўсиши ва ривожланиши анча секинлашди.

Бу йил ҳам хўжаликда бултургича майдонга чигит экилади. Шундан 1000 гектарига мослаштирилган сеялкалар билан, қолган майдонга эса уяларга белгиланган миқдорда уруғ ташлаб кетадиган сеялкалар билан қатор орасининг кенглиги 80x90 сантиметрли ҳамда 60x50 сантиметрли схемаларда экилади. Демак, барча майдонда ҳар бир уядаги кўчатлар сони деярли бир хил бўлишига эришилади ва ғўзани яганалашга ҳожат қолмайди. Шу мақсадда бу йил мослаштирилган сеялкалар сони 12 та кўпайтирилиб, 30 тага етказилди. Бу ҳам хўжаликка, ҳам давлатга янада кўпроқ фойда келтиради.

К. КУЦЕНКО,
Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги агротехника бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

Э. УМАРОВ,
министрлик механизация бошқармасининг бош инженери.

А. ДАВЛАТЕРОВ,
шу бошқарманинг катта инженери.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг махсус мухбири.

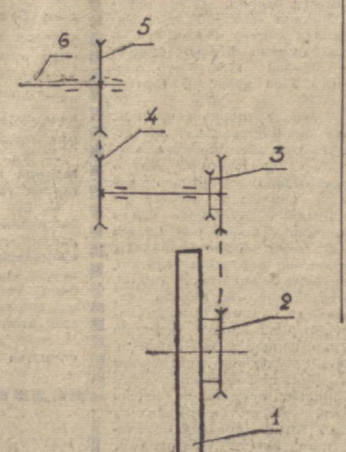

«Ўзбекистон ССР беш йиллиги» тажриба хўжалигида ўзгартирилиб ишлатилаётган ғалтакли экиш аппаратларини ҳаракатлантирувчи механизмларнинг содда кўриниши. 1. Сеялканинг ғилдираги. 2. 29 тишли юлдузча. 3. 22 ва 16 тишли юлдузчалар блоки. 4. 16 тишли юлдузча. 5 29 тишли юлдузча (илгариги 22 тишли юлдузча ўрнига ўрнатилган). 6. Экиш аппаратининг вали.

СОВЕТ ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЭРОНДА

СОВЕТ — ЭРОН МУЗОКАРАЛАРИ

ТЕҲРОН, 4 апрель. (ТАСС махсус мухбири). 4 апрелда Бош министрнинг расмий резиденциясида СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин билан Эрон Бош министри А. А. Ҳувайдо ўртасида музокаралар бўлди. Музокаралар чоғида ҳар иккала томонни қизиқтирувчи баъзи халқаро масалалар устида рўйи-рост фикрлашиб олинди. Совет—Эрон муносабатларини янада ривожлантиришга ва кенгайтиришга тааллуқли бир қанча масалаларни муҳокама қилиш ҳам давом этди.

Музокаралар дўстона вазиятда ўтди. Музокараларда Совет томонидан Арманистон ССР Министрлар Советининг Раиси Б. А. Мурадян, Тожикистон ССР Министрлар Советининг Раиси А. Қаҳҳоров ва бошқалар қатнашдилар.

Эрон томонидан бу музокараларда ташқи ишлар министри А. Зоҳидий, сув таъминоти ва электр энергия министри Н. Руҳоний ва бошқалар қатнашдилар.

АВТОМОБИЛЬ ЗАВОДИ БОРИБ КЎРИЛДИ

ТЕҲРОН, 4 апрель. (ТАСС махсус мухбирлари). Бугун куннинг биринчи ярмида СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва унга ҳамроҳ бўлган кишилар Теҳрон атрофида жойлашган «Эрон—Насьонал» автомобиль заводига бордилар. Бу завод Эронда автомобиль ишлаб чиқарувчи энг йирик давлат корхонасидир.

1963 йилда ишга туширилган заводда 3 мингга яқин ишчи, инженер ва техниклар ишлаб турибди. Завод ҳар куни 54 енгил автомашина ва 7 автобус ишлаб чиқаради.

Советлар элидан келган меҳмонларнинг ташриф буюриши шарафига завод территориясида Совет ва Эрон Давлат байроқлари кўтарилган эди.

А. Н. Косигин енгил автомобиллар бош конвейерини, автобус цехи, асбоб-ускуна ва бошқа цехларни кўздан кечирди, ишлаб чиқариш процесси билан қизиқди, ишчилар ва инженерлар билан суҳбатлашди.

Советлар элидан келган меҳмонларни завод территориясига кираверишда кутиб олган завод директор сардори Ҳайёмий заводни кўздан кечириш маҳалида уларга ҳамроҳ бўлиб, зарур изоҳлар бериб борди.

А. Н. Косигин, Арманистон ССР Министрлар Советининг Раиси Б. А. Мурадян ва Тожикистон ССР Министрлар Советининг Раиси А. Қаҳҳоров фахрий меҳмонлар китобига ўз таассуротларини ёзиб қолдирдилар.

А. Н. КОСИГИН ИСФАХОНГА КЕЛДИ

ИСФАХОН, 5 апрель. (ТАСС махсус мухбири). СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бугун Теҳрондан Исфахонга келди.

СЎНГГИ СОАТДА

ЖИНОЯТКОРОНА ҲУЖУМ

● Америка самолетлари Вьетнам Демократик Республикасининг осмон чегарасини ёриб ўтиб, Нгеан вилоятининг Ханой жанубидаги бош шаҳри Винни ўққа тутди ва бомбардимон қилди. Вьетнам халқ армиясининг ҳаво ҳужумидан мудофаа жангчилари Американинг бир самолётини уриб туширди.

Вьетнам информация агентлигининг хабарида айтилишича, Америка самолётлари Тханхоа вилоятининг Ханой жанубидаги бош шаҳрини бомбардимон қилган.

ФАШИСТ ЖИНОЯТЧИСИ ҚАМОҚҚА ОЛИНДИ

● ҒАРБИЙ БЕРЛИН. Гитлерчилар империя хавфсизлиги бош маҳкамасида Эйхманнинг собиқ ёрдамчиси СС оберштурмфюрери Рихард Хартман бу ерда қамоққа олинди. Бу жиноятчи шу дамгача суд жавобгарлигига тортилмасдан ғарбий Берлинда бемалол яшаб келар эди. Хартман фашизм даврида кўп минглаб тинч гражданларни ўлдиришда қатнашган, деб айбланмоқда.

ЯНГИ КОРХОНА ГАЗЛАМАЛАРИ

Наманагандаги шойи ва костюмбоп газламалар комбинатида дастлабки 30 та тўқув станоги яқинда ишга туширилди. Дастлабки газламаларни тўқизинчи станокда Валентина Полторацкая тўқиди. Бу дастгоҳни биринчи цехнинг тажрибали мастер ёрдамчиси Виктор Хордин созлаган ва ишга шайлаган эди. Суратда: В. Полторацкая, смена мастери Степан Малков ва ёрдамчи мастер Виктор Хордин янги тўқилган газламани кўздан кечирмоқдалар.

Ш. Османов фотоси.

БИЛИМЛАРНИ ИЛМИЙ АСОСДА ОММАЛАШТИРАЙЛИК

«Билим» жамияти правлениесининг 4 апрелда Тошкентда бўлиб ўтган пленумида респбуликада лекция пропагандасини илмий асосда уюштириш масаласига катта эътибор берилди. Пленум ишида жамият активлари билан бирга партия ходимларининг катта группаси, шу жумладан область партия комитетларининг секретарлари, пропаганда ва агитация бўлимларининг мудирлари, лекторлар группаларининг раҳбарлари қатнашди. Жамият правлениесининг раиси, Ўзбекистон Фанлар академиясининг вице-президенти И. М. Мўминов пленумда доклад қилди.

Пленум тасдиқ қилган тадбирлар орасида лекцияларнинг ғоявий-назарий савиясини ошириш, энг яхши лекциялар конкурсини ўтказиш, жамиятга олим ва мутахассисларнинг кенг доирасини жалб қилиш юзасидан тавсиялар бор. Карл Маркс туғилган куннинг 150 йиллигига ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига, уларнинг назарий меросига бағишланган лекциялар цикли белгиланди. Партия комитетларининг лекторлар группалари билан бирга ўтказиладиган социологик тадқиқотлар лекция пропагандасининг таъсирчанлигини оширишга ёрдам беради. Ҳар бир коллективда ойига камида икки лекция ўқиш, лекцияларда пропаганданинг техника воситаларидан кенг фойдаланиш мўлжалланмоқда.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари Р. Алимов докладида Ленин комсомолининг 50 йиллиги муносабати билан ёшлар ўртасида лекция пропагандасини кучайтириш зарурлиги тўғрисида гапирилди. Пленум бу юбилейга тайёрлаш юзасидан кўриладиган тадбирларни тасдиқлади. Яқин кунларда бир группа лекторлар ва агитация бригадалари республикамизнинг шаҳар ва қишлоқларига йўл олади. Корхоналар, ўқув юртларида «Ленин васиятларига содиқмиз» деган ёшлар лекторийлари ташкил қилинади, ёшларнинг жанговар традициялари ҳақида бир қанча лекциялар ўқилади. Олий ўқув юртларида ёш лектор мактаблари очилмоқда.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ БАЁНОТИ

АҚШ президенти Жонсон Шимолий Вьетнамни бомбардимон қилишларни қисман тўхтатиш тўғрисида шу йил 31 мартда буйруқ берганлиги муносабати билан Вьетнам Демократик Республикасининг ҳукумати шу йил 3 апрелда баёнот чиқарди. Вьетнам Демократик Республикасининг ҳукумати Американинг бомбардимон қилишини сўзсиз тўхтатиш ҳамда Вьетнам Демократик Республикасига қарши бошқа ҳамма уруш ҳаракатларини тўхтатиш масаласини муҳокама қилиш мақсадида ва музокаралар бошлашга йўл очишни кўзлаб, АҚШ вакили билан алоқа боғламоқ учун ўз вакилини тайинлашга тайёр эканлигини айтди.

Совет ҳукумати, бу баёнот Вьетнамдаги урушни тўхтатишнинг, Вьетнам халқи манфаатларини, бутун Шарқи-Жанубий Осиёда нормал вазиятни тиклаш манфаатларини кўзлаб масалани сиёсий жиҳатдан бартараф этишнинг реал йўлини кўрсатиб беришга амин бўлгани ҳолда Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматининг ана шу баёнотини тамомила қўллаб-қувватлайди.

Америка Қўшма Штатлари қаҳрамон Вьетнам халқига қарши бошлаган агрессив уруш шарқи-жанубий Осиёдаги ва бутун дунёдаги кескинликнинг жиддий манбаи бўлиб турибди. Барча соф виждонли кишилар, шу жумладан, Америка Қўшма Штатларидаги соф виждонли кишилар ҳам бу урушни қатъиян қораламоқдалар ва унга қарши ғазаб билан норозилик билдирмоқдалар.

Социалистик мамлакатларнинг, дунёдаги барча прогрессив кучларнинг актив мадади ва ҳар томонлама ёрдамига таянувчи Вьетнам халқининг тобора кучайиб бораётган қудратли зарбасига учраб, узоқ давом этадиган оғир уруш бошланиши ёқасига келиб қолганидан кейин АҚШ ҳукумати Шимолий Вьетнамни бомбардимон қилишни қисман тўхтатишга мажбур бўлди. Бироқ, Вьетнам Демократик Республикасининг бутун территорияси эмас, балки унинг бир қисми бомбардимон қилинаётган экан, агрессия агрессиялигича қола беради. Вьетнам Демократик Республикаси территориясининг қарийб ярмисини бомбардимон қилиш давом этмоқда.

Америка Қўшма Штатлари бомбардимон қилишларни ва Шимолий Вьетнамга қарши бошқа уруш ҳаракатларини тўла-тўкис ва сўзсиз тўхтатадими-йўқми, Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати билан Жанубий Вьетнам миллий озодлик фронтининг Вьетнам масаласини ҳал қилиш йўллари тўғрисидаги маълум таклифларига ижобий назар билан қарайдими-йўқми, воқеаларнинг бундан буёнги ривожланиши Америка Қўшма Штатларининг ана шу масалада қўядиган қадамига боғлиқ бўлади. Бу таклифлар Вьетнам масаласини пухта бартараф қилиш учун яхши асос бўла олишига Совет ҳукуматининг ишончи комил.

Совет ҳукумати, вужудга келган вазиятни АҚШ ҳукумати жиддий равишда ҳисобга олиб, ҳақиқатан ҳам урушни тўхтатишга ва масалани сиёсий жиҳатдан бартараф этишга олиб борадиган бундан буёнги чораларни кўради, деб умид қилади Осиёда тинчлик манфаатлари, ялпи тинчлик манфаатлари ана шуни тақозо этади.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ЯХШИ ТАШАББУС КЕНГ ҚАНОТ ЁЙСИН!

«Ташавтомаш» заводи планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтиб ишлай бошлаганига бир йилдан ортди. Шу қисқа муддат мобайнида корхонада меҳнат унумдорлиги пландагидан 7,8 процент ошди, ишлаб чиқариш ҳажми 1,2 процент кўпайди. Пландан ташқари 855 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. 1966 йилга нисбатан 1 миллион 832 минг сўм кўп фойда олинди, ишлаб чиқаришнинг рентабеллиги юксалди.

Бундай катта ютуққа қандай эришилди? Бунда кархона партия комитети ва унинг атрофига уюшган кўп сонли ишчан, ташаббускор коммунистларнинг ҳар бир ишга бош-қош бўлиши, меҳнат унумдорлигини оширишдаги барча масъулиятларни ўз зиммаларига олганлиги, қолаверса янги системанинг афзалликлари қўл келди.

Корхона яқин кунлар ичида ўзбек машинасозлиги тарихида биринчи марта пахтакор хўжаликлар учун тракторлар ишлаб чиқара бошлайди. Хозирга қадар бундай машиналар мамлакатимизнинг марказий қисмидан ташиб келтирилар ва бу ерда қайта созланарди. Завод коллективи доҳий Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш мақсадида шаҳардаги кўпчилик корхоналар қатори ишлаб чиқариш маданиятини юксалтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, ишчи ва хизматчиларнинг маданий дам олишларига барча қулайликларни яратиб бериш юзасидан янги ташаббус бошладилар.

«Тошкент оқшоми» газетаси ўзининг шу йил 3 апрель сонида ана шу ҳақда ҳикоя қилиб берди. Коллективнинг янги ташаббусига бағишлаб берилган саҳифада завод партия комитетининг секретари В. Марков, 7-цех партия ташкилотининг секретари А. Манков, йиғув цехининг мастери В. Лебедев, завод комитетининг раиси И. Лукьянов ва бошқа ўртоқлар коллектив олдида турган янги вазифалар, уларни амалга ошириш тадбирлари тўғрисида ўз мулоҳазалари билан қатнашганлар.

«Тошкент оқшоми» газетаси шаҳар саноатчилари томонидан қизғин кутиб олинган бу ташаббусга махсус саҳифа бағишлаб ўз ўқувчиларини хурсанд этди.

МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАР ВА БЕШ КУНЛИК ИШ ҲАФТАСИ

ДАСТЛАБКИ ЯКУНЛАР

Каттақўрғон — Самарқанд областининг йирик саноат шаҳри. Бу ерда Куйбишев номли экстракт ёғ-мой комбинати, пахта тозалаш, қурт уруғи, «Ўзпродмаш», ғишт заводлари, гўшт комбинати, «Ингичка» кон бошқармаси, бир неча автобазалар, темир йўл станцияси ва бошқа саноат корхоналари мавжуд. Буларда маҳсулот ишлаб чиқариш йил сайин кўпайиб боряпти, ишлаб чиқариш тармоқлари кенгайтирилиб, ишчи-хизматчилар ва инженер-техниклар сафи ортмоқда.

КПСС XXIII съезди Директиваларида тилга олинган Ингичка кони айниқса кенгайиб боряпти. Янги-янги шахталар очилиб, улар ишга туширилмоқда. Янгича ишлаш системасига ўтган кон коллективи маҳсулот ишлаб чиқариш миқдорини оширмоқда, сифатини яхшиламоқда. Доимий зарар кўриб келаётган кон ишчилари юбилей йилини катта фойда билан якунладилар.

Кўплар қатори шаҳар саноат корхоналаримиз ҳам Улуғ Октябрнинг эллик йиллиги арафасида беш кунлик иш ҳафтасига ўтиб ишлай бошладилар. Барча саноат корхоналари сентябрь ойидан ва муассасалар, ташкилотлар эса йилнинг охиридан бошлаб беш кунлик иш ҳафтасига ўтди. Беш кун ишлаб, икки кун дам олишга ўтиш олдидан катта ташкилий тадбирлар кўрилди. Шаҳар Советининг депутатлари ва доимий комиссиялари томонидан корхоналарда смена бўйича ишлаш соатлари текширилиб, янгича ишлашга мослаштирилди. Ҳар қайси цех ва сменанинг қай вақтда ишлаши қулайлиги белгилаб чиқилди. Корхоналар маъмурият билан маслаҳатлашиб, иш режимлари қайтадан кўриб чиқилиб, тасдиқланди. Саноат корхоналарида беш кунлик иш кунига ўтиш муносабати билан шаҳар транспорт тармоқлари кенгайтирилди, янги маршрутлар очилди. Қатнаш графиклари тузилиб, машиналар сони анча кўпайтирилди.

Беш кунлик иш ҳафтасига ўтишнинг дастлабки давридаги ташкилий ишларни кучайтиришда шаҳар Советининг депутати Икром Ҳайитов раислигидаги савдо доимий комиссияси ва депутат Дўст Эшбеков раислигидаги маиший хизмат доимий комиссияси зўр ташаббус кўрсатдилар. Доимий комиссиялар ўз аъзоларининг актив иштирокида махсус анкеталар тарқатиб, ишчилар орасида маданий-маиший хизмат, савдо-сотиқ ишлари қандай йўлга қўйилганлигини аниқладилар, бу соҳада нималар қилиш, қандай тадбирлар кўриш зарурлигини белгиладилар. Шундан кейин ўз фикр ва мулоҳазаларини шаҳар Совети ижроия комитетига билдирдилар. Биз ҳар икки доимий комиссиянинг таклифлари асосида алоҳида сессия чақирдик. Аниқланган камчиликларни ва меҳнаткашлар томонидан қилинган таклифларни шаҳар Советининг кенгайтирилган сессиясида чуқур муҳокама қилдик.

Мана шулар натижасида шанба ва якшанба кунларида аҳолига савдо, транспорт хизмати тубдан яхшиланди. «Шаҳарторг» қарамоғидаги магазинлар, ошхоналар эртадан кечгача ишлашга кўчирилди. Ишчилар ётоқхоналари қошида кўчма магазинлар ташкил қилинди. Саноат корхоналарининг ишчи ва хизматчилари талабларига яраша кўпроқ саноат ва озиқ-овқат моллари билан таъминланадиган бўлинди.

Дам олиш кунларида шаҳар меҳнаткашларининг дам олиш ва ҳордиқ чиқаришини яхши уюштириш юзасидан бир қанча тадбирлар кўрилди. Шаҳардаги 43 та кутубхона ва 5 та клуб қайтадан жиҳозланди. Кутубхоналар китобхонларга янада яхши хизмат кўрсатишлари учун зарур шароит яратилди. Навбатчилар кўпайтирилди ва уларнинг иш вақти узайтирилди.

Клубларда, Куйбишев номли ёғ-мой комбинати ва Ингичка кон бошқармаси қошидаги маданият саройларида оммавий-оқартув ишлари жонлантириб юборилди. Музика бадиий ҳаваскорлик тўгаракларини очилди. Бичиш-тикиш тўгараклари ташкил этилиб, уларга кўплаб хотин-қиз ишчилар тортилди. Клублар, маданият саройлари ва уйларида китобхонлик, адабий ва савол-жавоб кечалари системали ўтказилмоқда. Кўп кишилик «Билим» жамияти аъзолари томонидан турли темаларда лекциялар ва суҳбатлар ўтказилмоқда.

Ингичка кон бошқармаси қошидаги маданият уйининг директори, республикада хизмат кўрсатган маданият ходими Чан Су Дяннинг ташаббуси билан кончилардан иборат ҳаваскорлар тўгараги ишлаб турибди. Ҳаваскорлар кунаро, хусусан дам олиш кунларида ишчиларга концертлар, томошалар кўрсатадилар. Ишчилар, кончилар ҳаётига оид саҳна асарларидан парчалар қўйиб берадилар. Ёғ-мой комбинати маданият саройи қошидаги бадиий ҳаваскорлик (раҳбари Михаил Лушкин) тўгарагининг фаолияти ҳақида ҳам илиқ сўзлар айтиш мумкин. Шаҳар бўйича 25 жойда шундай тўгараклар очилиб, буларга 2500 ҳаваскор тортилган.

Шаҳар саноат корхоналарининг раҳбарлари билан биргаликда меҳнаткашларнинг ёзги дам олишига алоҳида эътибор бераётирмиз. Каттақўрғон сув омбори атрофидаги ўрмонзорларда дам олиш уйлари қуриляпти. Буларни Куйбишев номли ёғ-мой комбинати билан кон касаба союз комитетлари барпо этяптилар.

Беш кунлик иш ҳафтасига ўтиб ишлаш муносабати билан кўрган ташкилий чора-тадбирларимиз амалда яхши натижалар беряпти. Шаҳар саноати юбилей йили ишлаб чиқариш топшириғини шараф билан бажарди. Биргина ёғ-мой комбинатимиз планга қўшимча қарийб бир миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Коллектив юбилей олди социалистик мусобақада ғолиб чиқиб, КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва Бутуниттифоқ касаба союзлари Советининг юбилей Эсдалик байроғини қўлга киритди. 1967 йил апрель ойидан бери янгича усулга кўчиб ишлаётган Ингичка кони рентабеллик корхонага айланди. Шаҳар саноати ходимлари В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини ишлаб чиқаришда янада улкан муваффақиятларга эришган ҳолда кутиб олиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Н. ЗОКИРОВ,
Меҳнаткашлар депутатлари Каттақўрғон шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси.

МУКАММАЛ ВА СИНАЛГАН УСУЛ

УКРАИНА БИНОКОРЛАРИНИНГ ҚУРИЛИШНИ ИЛМИЙ АСОСДА УЮШТИРИШ ТАЖРИБАСИ

Қурилишда меҳнатни тўғри уюштириш — муваффақиятлар гарови. Ана шундай қилинганда техника воситалари билан ишчиларнинг меҳнати ягона ишлаб чиқариш жараёнини ташкил этади. Бу эса пировардида қурилиш ишларининг тез суръатлар билан олиб борилиши ва объектларнинг белгиланган муддатларда фойдаланишга топширилишини таъминлайди.

Штатсиз мухбиримиз «Укрстрой» қурилиш трестининг бош инженери ўртоқ В. Ф. Темертега ишлаб чиқаришни ташкил этиш масалалари билан боғлиқ бўлган саволлар билан мурожаат этди.

— Владимир Федорович, Украина бинокорлари қурилишларда оператив бошқариш ва диспетчерлик назорати ўрнатганига кўп вақт бўлдими?

— Анча бўлди. «Запорожсталь» трести республикамизда оператив бошқариш ва диспетчерлик назорати асосида иш тутишда қалдирғоч бўлган эди. Бу коллектив қурилиш ишларини олиб боришнинг ўн кунлик — суткалик графигига кўчиб ишлаганидан буён кўп янгиликлар рўй берганлигини таъкидлаш керак. Шу йўл билан диспетчерлик хизматининг жуда яхши ишлашига, ҳужжатларнинг ўз вақтида олинишига, қурилиш ишларининг боришини оператив тартибда назорат қилиб боришга, объектларни моддий-техника воситалари билан таъминлаш, қурилиш ишлаб чиқаришига ишчанлик вазиятида раҳбарлик қилиш учун шароит яратилди.

Янги усулда ишлашга кўчган бу трест белгиланган программаларни мунтазам равишда бажариб келмоқда. Объектлар барвақт фойдаланишга топшириладиган бўлиб қолди. Бу коллективнинг тажрибалари Украинадаги бошқа қурилиш ташкилотларида ҳам кенг ёйила бошлади. 1950 йилдан «Минтяжстрой» қурилишларида, 1964 йилдан республикадаги бошқа бинокорлик ташкилотлари ҳам шундай график асосида ишлашга кўчилди. Украинада қурилиш ишларини бошқаришнинг мукаммал усулига амал қилиш соҳасида 15 йилликдан кўпроқ тажриба тўпланди.

— Ўн кунлик-суткалик график асосида ишлаш жиддий тайёргарлик талаб қилса керак?

— Бу, турган гап. Навбатдаги ўн кунликда бажариладиган ишларни ташкил этишнинг майда-чуйдаларини ҳам ҳисобга олган ҳолда иш тутиш осон эмас. Бунинг устига ҳар бир кун учун моддий-техника ресурслари ҳисоб-китоб қилиб чиқилади. Қурилишда мураккаб жараёнларни оператив тартибда бошқариб бориш учун ижрочи хизматчилар ва оператив-диспетчерлик назорати ўрнатиш зарур бўлади. Шундай қилинганда ишлаб чиқаришда инженерлик тайёргарликлари пухта бўлади, техника-иқтисодий кўрсаткичлар бир меъёрда юксалиб боради.

Лекин бу соҳада айрим қийинчиликлар ҳам бор. Бу, даставвал, қурилиш-монтаж ишларини ташкил қилишда инженерлик тайёргарлигининг пухта бўлмаслигидир.

— Баъзи раҳбарлар қурилиш ишларининг бир меъёрда бормаётганлигига моддий-техника таъминотидаги узилишлар сабаб бўлмоқда деб нолийдилар. Шу тўғрими?

— Бундай қурилиш ташкилотларининг раҳбарлигига шуни айтиш кифояки, график тузганда моддий-техника таъминотини албатта назарда тутиш лозим. Акс ҳолда тузилган график ҳақиқий аҳволга мос бўлиб тушмаслиги мумкин.

Украина бинокорларининг тажрибаси шуни тасдиқлайдики, ишнинг чўзилиши ва объектларнинг кеч фойдаланишга топширилиши асосан бинокорлик материалларининг вақтида етказиб берилмаганлиги сабабидан эмас, кўпинча моддий таъминот ва ишлаб чиқаришни ташкил қилиш хизматининг суст ишлаши оқибатидир. Шулар жумласига ташкилотларнинг қурилиш технологияси талабларига пухта амал қилмасликлари, лойиҳалардаги камчиликлар, қурилиш нормалари ва қоидаларининг бузилишини ҳам қўшиш мумкин.

— Ўн кунлик-суткалик графикларнинг афзалликлари ҳақида сўзлаб берсангиз!

— Графиклар қурилиш ишлаб чиқаришига тайёргарлик бўйича тузилган инженерлик ҳужжатлари бўлиб, улар меҳнатни илмий асосда уюштириш талабларига биноан тузилади. Графикларда кунлик иш ҳажми, турли касбдаги ишчилар, моддий-техника ресурсларига бўлган эҳтиёж, транспорт ҳамда механизмлар сони белгиланади. Шундан кейин ҳар бир бригада, участка, бўлим, пудратчи қурилиш-монтаж ташкилотлари, бошқармалар, трестлар, механизациялашган ташкилотлар, бинокорлик индустрияси корхоналари, транспорт ташкилотлари, буюртмачи ташкилот аниқланади ва уларнинг вазифалари белгиланади.

Ўн кунлик-суткалик графикнинг афзаллиги унинг қисқа муддатда тузиб бўлиниши билан белгиланади. Бу тадбир бажариладиган ишларни олдиндан кўриш, унга пухта ҳозирланиш ва вазифани муваффақиятли бажаришнинг муҳим омили ҳисобланади. Графикларни тузишда бригадирлардан тортиб трест бошқарувчисигача бўлган барча раҳбарлар иштирок этадилар.

— Ана шу графикнинг ўзи ҳақида мукаммалроқ гапириб бера олмайсизми?

— Украина қурилишларида ўн кунлик-суткалик график уч хил формада тузилади. Биринчи форма — қурилиш-монтаж ишлар графиги. Иккинчи форма — объектни материаллар, конструкциялар ва механизмлар билан таъминлаш графиги. Учинчи форма — автотранспорт ёрдамида юк ташиш графиги.

Бу формалар мастер (прораб) томонидан планга киритилган объектлар ҳақида бригадирлар билан ҳамкорликда тузилади. Участка бошлиғи графикнинг ҳамма жиҳатларини кўриб чиқади, ўз тузатишларини киритади. Участка бошлиғи участка бўйича график тузади. Унинг ўзи шахсан бу графикни қурилиш-монтаж поездига тақдим қилади. Бу ерда план бўлимида графикларнинг планлаштирилган кўрсаткичлар билан мувофиқлиги меҳнат ва иш ҳақи бўлимида меҳнат кўрсаткичлари ҳисобининг тўғрилиги, ишлаб чиқариш бўлимида технология, ишни ташкил қилиш ва ишлаб чиқариш плани билан боғлиқлиги текшириб кўрилади.

— Графикларни ижро этувчилар роли қай даражада бўлади?

— Қурилишнинг барча звеноларида ишлаб чиқариш масалалари ва графикларнинг бажарилиши зудлик билан ҳал қилиб борилади. Бригадирлар, мастерлар, прораблар, участка бошлиқлари, бўлим бошлиқлари, қурилиш-монтаж поездлари ва бош инженерлар барча масалаларни оперативлик билан, мустақил равишда ва ўз вақтида ҳал қилишга даъват этилганлар.

«Укрстрой» трестида ана шу график асосида ишлаш жуда яхши натижалар бермоқда. Тажрибалар шуни тасдиқламоқдаки, объектларнинг белгиланган муддатларда фойдаланишга топширилишида графикларнинг пухта тузилганлиги муҳим роль ўйнаяпти. График юзасидан пайдо бўлган масалалар тезлик билан ҳал қилиб борилади. Албатта, бундай таклифлар ишнинг фойдали бўлишига, объектнинг барвақт фойдаланишга топширилишига, қурилиш-монтаж ишларининг таннархини арзонлаштиришга хизмат қиладиган бўлиши зарур.

— Графикнинг бажарилишини ким назорат қилиб боради?

— Бунинг учун трестда диспетчерлик хизмати ташкил қилинган. У икки сменада ишлайди. «Укрстрой» трести диспетчерлик хизмати составига трестнинг бош диспетчери ва навбатчи диспетчерлари, қурилиш-монтаж поездларининг старший диспетчерлари, қоришма-бетон узелининг мастер ёки диспетчерлари, автобазанинг навбатчи диспетчерлари киритилган.

Графикларнинг бажарилиши масаласи билан ҳар куни трест, қурилиш-монтаж поездлари ва участкаларининг раҳбарлари шуғулланадилар. Улар диспетчерлик хизмати ишини кузатиб, графикнинг амалда бажарилишини билиб оладилар. Раҳбарларнинг графиклар бажарилиши устидан кундалик назорати ўрнатилганлиги коллективда интизомни мустаҳкамлаш, диспетчерлик хизматининг роли ва жавобгарлигини ошириш, ишга тайёргарликнинг пухта бўлишини таъминлаш, шу тариқа графикларнинг бир меъёрда адо этилишига ёрдам бермоқда.

Украина қурувчилари синалган ва мукаммал усулга амал қилиб Тошкентда янги уй-жой бинолари ва маданий-маиший объектлар қурилишини тобора жадаллаштиришга муваффақ бўлмоқдалар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ПАХТАЧИЛИК МАШИНАЛАРИ БЎЙИЧА ДАВЛАТ МАХСУС КОНСТРУКТОРЛИК БЮРОСИ ХОДИМЛАРИГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ИНЖЕНЕР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Пахтачилик учун янги юксак унумли қишлоқ хўжалик машиналарини яратишда ва ишлаб чиқаришга жорий этишда актив қатнашганликлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган инженер» фахрий унвони берилсин:

1. **АСЦАТУРОВ Вилен Семёнович** — машиналарни синаб кўриш бўлимининг бошлиғи.
2. **БАСЕВИЧ Лев Ефимович** — Чигит экиш ва ғўза қатор ораларини ишлаш машиналари бўлимининг бошлиғи.
3. **КОТОВ Владимир Фёдорович** Тўкилган пахтани терадиган машиналар бўлими бошлиғининг ўринбосари.
4. **РАҲМОНОВ Назир Розиқович** — Патент бўлимининг бошлиғи.
5. **ЧЕЧЕЛЬ Степан Спиридонович** — тадқиқотлар бўлими группасининг раҳбари.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1968 йил, 5 апрель.
Тошкент шаҳри.

● ● ● ●

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармаси ҳузурида ҳисоблаш маркази ташкил этилди. Бу ерда «Минск-22» маркали электрон ҳисоблаш машинаси ўрнатилди. Ана шу машина ишга туширилиши билан статистика ва оптималь планлаштириш соҳасидаги вазифаларни бажариш яна ҳам кенгаяди. Суратда: программалар бўлимининг бошлиғи Е. Я. Раньков ва эксплуатация бўлимининг бошлиғи М. М. Торский ўртоқлар машина узеллари ишини кўздан кечирмоқдалар.

И. Глауберзон фотоси.

Хушхабарлар

ЗАРАФШОН СОҲИЛИДА ЯНГИ БОҒ

◆ БУХОРО, 4 апрель. (ЎзТАГ). Навоий районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозида янги штатли ўрин пайдо бўлди. Бу боғбон-агроном ўрнини Самарқанд қишлоқ хўжалик техникумини битириб чиққан Ҳамид Муқимов эгаллади. У Зарафшон соҳилидаги Чўли маликда 750 гектар боғ ва токзор барпо этиш ишига бошчилик қилди. Майдоннинг бир қисми тутзор, бедапоя бўлади.

Очилган қўриқнинг 50 гектари токзор қилинди, дастлабки мева дарахтлари ўтқазилди. Тоифи ва бишти нав токлар, шунингдек Наманган олмаси ва ўриклар ўтқазилди. Қувадан анор кўчатлари келтирилди. Эртаги сабзавотлар кўм-кўк бўлиб қолди.

Навоий химиклари ва энергетиклари шаҳар атрофидаги колхозга катта ёрдам бердилар. Қурилган икки насос станцияси Зарафшондан 20 метр баландликка сув чиқариб бермоқда.

ДАШТДА ПАРМАЛАШ УСТАНОВКАЛАРИ

Қарши геолог-разведкачилари янги Жанубий Оқтепа массивида биринчи қудуқни пармаладилар. Қарши—Муборак тепалиги структурасини дастлабки ўрганиш бу ерда йирик газ хазинаси борлигини кўрсатди. Мастер А. С. Абдураимов бошчилигидаги бригада 2700 метр чуқурликдаги қудуқни пармалаши керак.

Қашқадарё областида ҳозирнинг ўзидаёқ 15 та газ, газ-конденсат ва нефть аралаш газ кони топилган. Улар орасида машҳур шимолий ва жанубий Муборак конлари бор. Одамтошда қидириш ишлари тугалланди. Бу кон запаслари қарийб 30 миллиард кубометр газ ва 5 миллион тонна нефтни ташкил этади.

Бу йил Қашқадарё геологлари яна 17 миллиард кубометр газ қидириб топмоқчилар.

СССР ОЛИЙ СУДИНИНГ ПЛЕНУМИ

Яқинда А. Ф. Горкин раислигида ва СССР бош прокурори Р. А. Руденко иштирокида СССР Олий Судининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди. Пленум балоғатга етмаганларнинг жиноий ишлари юзасидан суд практикаси масалаларини кўриб чиқди.

Катта кишиларнинг балоғатга етмаганларга салбий таъсир кўрсатишларига йўл қўймаслик заруратига судларнинг эътибори жалб қилинди. Жиноят қилишда айбланган, балоғатга етмаганлар билан бирга катталар спиртли ичимликлар ичишда ёки наркотик дорилар истеъмол қилишда қатнашганлиги аниқланган ҳолларда судлар аниқланган аҳволга қараб, мазкур шахсларга жамоатчилик ёки маъмурий таъсир кўрсатиш чораларини қўллаш масаласини муҳокама қилмоқлари керак.

СССР Олий судининг пленуми СССР Олий судининг 1963 йил 18 декабрда «гражданларнинг суд ишлари бўйича шикоятлари ва аризаларини кўриб чиқишни янада яхшилаш чоралари тўғрисида» қабул қилган қарорининг қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги докладларни ҳам тинглади.

(ТАСС).

Тошкентдаги Богдан Хмельницкий номли 76-мактаб ўқувчилари билан Львов шаҳридаги Йўлдош Охунбобоев номли 76-мактаб ўқувчилари ўртасида дўстлик, иноқлик бошланганига мана икки йил бўлай деяпти. Тошкентлик болалар Львовда, львовлик ўқувчилар эса Тошкентда бўлишди. Чапдаги суратда: 7-синф ўқувчилари М. Аминова ва Р. Ортиқовалар Украинага бағишланган стендга янги экспонатлар қўймоқдалар.

Р. Шамсутдинов ва Б. Мўминов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Сирдарё районидаги Куйбишев номли колхознинг пешқадам сут соғувчиси Ҳанифа Кенжаева ҳар бир сигирдан бу йил пландаги 1700 килограмм ўрнига 2000 килограммдан сут соғиб олиш ҳақида берган ваъдасининг устидан чиқиш мақсадида фидокорлик кўрсатяпти. Ўнгдаги суратда: Ҳ. Кенжаева.

А. Тўраев фотоси.

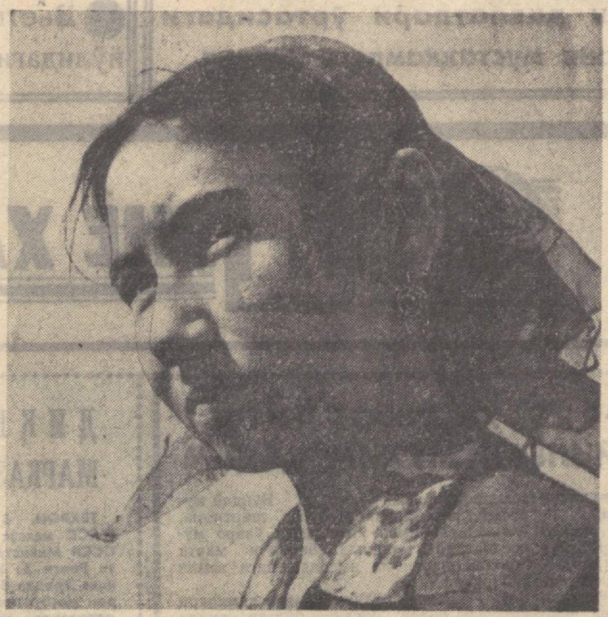

ШУНАҚАСИ ҲАМ БЎЛАДИ

«ЖИНОЯТЧИ» ЛАҚҚА

Хоразм область Гурлан район «Ленинград» колхозидаги В. Шамаков раҳбарлик қилаётган бригада даласига насос билан сув таратаётган М. Сиддиқов қизиқ воқеага дуч келди.

Унинг ремонтдан сифатли қилиб чиқарилган «ДТ-54» маркали трактори насос орқали сув пуркаб турарди. Бирдан трубадан қоп-қора тутун чиқиб, мотор учиб қолди. Тракторчи ҳайрон бўлиб тракторнинг у ёқ-бу ёғини қаради, сабабини топиб бўлмади. Атрофдаги сувчилар ҳам насос ёнига йиғилишди.

— Насосга бирор нарса тиқилган бўлмасин, — деди сувчи Йўлдош ака насоснинг сувга ботиб турган трубасини текшириб.

Йўлдош ака бирдан, балиқ, деб қичқириб юборди. Ҳаммамиз насос трубкасидан чиқариб олинган катта лаққани кўриб ҳайрон қолдик.

Тракторчининг ва сувчиларнинг ишига халақит бериб тракторни тўхтатган «жиноятчи» балиқ шу лаққа экан.

М. ОТАЖОНОВ,
Хоразм область, Гурлан райони.

ДЕҲҚОН КЎЗГУСИ

АНДИЖОН ЗОНАЛ АГРОХИМИЯ ЛАБОРАТОРИЯСИ ИШ ТАЖРИБАСИДАН

Пахтачилик институтининг шундоқ биқинида икки қаватли салобатли бино бор. Унинг пештоқига зарҳал ҳарфлар билан: «Андижон зонал агрохимия лабораторияси», деб ёзиб қўйилган. Уч йилдирки, бу илмий муассаса эл оғзига тушиб қолди. Айниқса, унга деҳқоннинг эътиқоди зўр. Қайси бир колхоз раҳбарлари билан суҳбатлашманг, бу ҳақда илиқ гапларни эшитасиз:

Абдимўмин Жўраев ёш бўлса ҳам ишнинг баланд-пастини билади. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетини битиргач, Фарғона тажриба станциясида илмий ходим бўлиб ишлаган. Бу ерда ўзининг катта талант эгаси эканини кўрсатган. Сўнг Асака тажриба станциясига ўтиб ишлаб, бу ерда ҳам катта тажриба тўплаган ва ерни чуқур юмшатишнинг афзаллиги тўғрисида илмий иш олиб борган. Жўраев 1966 йили қишлоқ хўжалик фанлари кандидати деган илмий даражани олишга муваффақ бўлди.

Мана энди у лабораторияда рўзғорбоши. Биз ундан лабораториянинг иши ҳақида гапириб беришини илтимос қилдик. Ёш олим бир зум ўйланиб қолди. Ўйчан кўзлари дераза олдида қип-қизил бўлиб пишиб турган баҳор неъмати — помидорга қадалади. Қиш бўйи тувакчада ўсиб етилган помидор деразадан мўралаган қуёш нурида ажиб товланади.

— Ҳаммамиз она ер инъомидан кўпроқ баҳраманд бўлишни орзу қиламиз, — дея гап бошлади Жўраев, — бунга эришишда минерал ўғитнинг аҳамияти бениҳоя катта. Деҳқон ялпи ҳосилнинг тахминан ярмини ўғит ҳисобига олади. Лекин кўпинча экин майдонларининг қайси қисмига қанча нормада минерал ўғит солиш кераклигига унча эътибор берилмайди. Оқибатда ҳосил ҳар хил бўлади. Бир хўжаликда баъзи жойдан қирқ центнер ҳосил олинса, иккинчи жойдан 25-30 центнердан хирмон кўтарилади.

Шу сабабдан ернинг об-тобини ўрганадиган агрохимия лабораториялари барпо қилинди. Мамлакатимизда, жумладан, Андижон областида ҳам ягона агрохимия хизмати йўлга қўйилди. Лаборатория зиммасига минерал ўғит ва бошқа химиявий воситаларни тақсимлаш ҳамда ундан оқилона фойдаланишга оид илмий асосланган тавсиялар ишлаб чиқиш, ўғит ва озуқаларни анализ қилиб туриш, ерларнинг агрохимия картограммаларини тузиш, деҳқончилик ва чорвачиликни химиялаштиришда колхоз ҳамда совхозларга амалий ёрдам кўрсатиш вазифалари юклатилди.

— Лабораторияни ташкил этиш осон бўлмади, — дейди ўртоқ Жўраев ҳикоясини давом эттириб, — лаборатория ходимлари биринчи ишни Ленин районидан бошлашди. Райондаги «Коммунизм», «Победа», «Ўзбекистон», Энгельс номли колхозларнинг экин майдонларидан тупроқ келтириб анализ қилинди ва бу хўжаликларга областда биринчи бўлиб тупроқ картограммалари тайёрлаб берилди.

Ленин районидаги «Правда Востока» колхози Андижон областидаги йирик ва юқори ҳосилли хўжаликлардан бири саналади. Лаборатория мутахассислари 1966 — 1967 йиллар давомида ана шу колхозда тупроқ картограммаси бўйича тажриба ўтказдилар. Тажриба қуйидаги тартибда бўлди:

Фосфорга ўта муҳтож (бир килограмм тупроқда 0.15 миллиграммгача ўғит бўлган) ва ўртача таъминланган (бир килограмм тупроқда 31—45 миллиграмм ўғит бўлган) ҳамда фосфор етарли участкаларда калий ва азот йиллик нормаси 100—200 килограммдан оширилмаган ҳолда беш хил тажриба ўтказилди. Тажриба натижалари ҳам беш хил бўлди.

Биринчи хил тажрибада ерга фосфор солинмади. Кейинги тажрибаларда гектарига эллик, юз эллик, икки юз килограммдан ўғит солинди. Фосфорга ўта муҳтож ерларнинг ҳар гектарига икки юз килограммдан ўғит солинди. Бундай ерларда ҳосилдорлик гектар бошига бир ярим центнердан уч центнергача ошди.

Фосфор билан ўртача таъминланган ерларга эса озроқ — гектарига юз килограммдан ўғит солинди. Бунда ҳам натижа яхши бўлди. Ҳосилдорлик ўғитланмаган майдонлардагига нисбатан икки центнер кўтарилди. Тупроқ таркибида фосфор етарли бўлган участкаларнинг гектарига эллик килограммдан ўғит солиб кўрилди. Бундай ерлар ортиқча ўғитни ҳазм қилолмади. Ҳосилдорлик ортиш ўрнига гектар бошига икки центнердан камайиб кетди...

Бу мисолдан кўриниб турибдики, деҳқон ернинг озуқага бўлган эҳтиёжини албатта билиши керак. Ўғитни тўғри келган жойга солавериш билан ҳосилдорликни ошириб бўлмайди. Ўғитдан оқилона фойдаланишда агрохимия лабораторияси томонидан тайёрлаб берилаётган тупроқ картограммаси катта аҳамият касб этади. Уни деҳқон кўзгуси, деса бўлади. Чунки, унда ернинг аҳволи: ориқ-семизлиги, ўғитга муҳтож ва муҳтож эмаслиги яққол кўриниб туради.

Картограмма ҳар бир хўжаликка ўз ерларининг тупроқ шароитига мос келадиган агротехника тадбирларини ишлаб чиқиш ҳамда айрим участкаларнинг хусусиятларини эътиборга олиб иш юритиш имконини беради. Тупроқнинг агрохимик хусусиятлари вақт ўтиши билан маҳаллий ва минерал ўғитларнинг қўлланиши ва ҳосил билан озуқа моддалари чиқиб кетиши туфайли ўзгариб боради. Шунинг учун ҳар тўрт-беш йилдан сўнг картограммани янгилаб туриш тавсия этилади.

Омилкор деҳқонлар картограммани ўзларининг иш дастури деб билиб, ерга ўғит солишда унга тўла амал қилишяпти. Бундай деҳқонларга ғалаба ёр бўляпти. Пахтадан мўл ҳосил етиштирилаётир. Ишлаб чиқариш харажатлари камайиб боряпти. Мана, яна бир мисол: Москва районидаги Киров номли колхоз пахтакорлари нимаики иш қилинса, картограммага таянадилар. Озуқага муҳтож ерларгагина ўғит солишади. Бултур бир тонна пахта етиштириш учун 62 килограммдан азотли, 42 килограммдан фосфорли, 2 килограммдан калий ўғитлар сарфланди. Ёки бир йилда сарф қилиниши керак бўлган нормага нисбатан 130 тонна азот кам берилди. Шунга қарамасдан, колхоз деҳқонлари берилган ўғитни ориқ ерларгагина солгани учун фақат шу ҳисобга 5.841 сўм соф фойда кўрдилар. Ҳосилдорлик ҳам чакки бўлмади. Ҳар гектар ердан 33.6 центнердан хирмон кўтарилди.

Шу райондаги Фрунзе номли колхозда эса аҳвол бошқача бўлди. Бу колхоз кўп ўғит солиб, оз ҳосил олди. Масалан, бир тонна пахта етиштириш учун 90 килограммдан азот, 66 килограммдан фосфор, 19 килограммдан калий сарф қилди. Ўғитни илмий асосда солмагани, картограммага амал қилмай пала-партиш иш юритилгани учун хўжалик катта зарар кўрди. Фақат минерал ўғитдан тўғри фойдаланилмагани учун 9672 сўм кўкка совурилди. Ҳосилдорлик эса 25.1 центнердан ошмади.

Тафовутни қаранг! Хўжалик раҳбарлари бундан тегишли хулоса чиқариб оладилар, деган умиддамиз.

Лаборатория ходимлари ҳозиргача Москва, Ленин, Хўжаобод, Андижон, Қўрғонтепа, Избоскан районлари колхозларига тупроқ картограммалари тайёрлаб бердилар. Бу йил қолган районлар ҳам картограммага эга бўлади. Область бўйича 121 та колхоз ва совхозга картограмма тузиб берилди.

Лаборатория ходимлари колхоз ва совхозларга ўғитдан оқилона фойдаланиш тўғрисида илмий жиҳатдан асосланган тавсияномалар ишлаб бераётирлар. Тавсияномада ўғитлардан фойдаланиш қоидалари, шудгор олдидан ўғит солиш, ўғитни чигит экиш олдидан ва экиш билан бирга солиш, ғўзани ўсув даврида ўғитлаш, ўғитни белгиланган нормада солиш, ўғитни сақлаш тўғрисида қимматли маслаҳатлар бор.

Яна шуни ҳам айтиш керакки, лаборатория мутахассислари область хўжаликларидаги экин майдонларидаги тупроқдан намуналар келтириб, улар таркибидаги каротин, протеин, фосфор, калий, сирка ва мой кислоталарини анализ қилиб бераётирлар.

У ёки бу ишларни амалга оширишда Комилжон Домлажонов, Соня Мадарисова каби ўнлаб кишилар фидокорлик кўрсатмоқдалар. Улар бутун куч-қувватларини лабораториянинг шон-шуҳратини оширишга сарф қилишяпти. Розахон Камолиддинова ҳам ўз бурчини садоқат билан ўтамоқда.

Сулаймон Юсупов, Мадамин Сойибжонов, Соня Мадарисова сингари тиниб-тинчимас ходимлар ўз бурчларини аъло даражада ўташ билан бирга, илмий иш ҳам олиб боришяпти.

— Ҳосил ердан олинади, — дейди Сулаймон Юсупов, — шунинг учун ерга бўлган муносабатимизни ўзгартиришимиз, она ерни бутун чоралар билан эъзозлашимиз керак. Кекса пахтакор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Шомурод ота Мусаевнинг таъбири билан айтганда, «Ерни ер қилмаган деҳқон асл деҳқон эмас».

Шундай экан, ориқ еримизни семиртирайлик, семиз ерларни толиқтирмайлик».

Бу мақсадга эришишда лаборатория тайёрлаб берган картограмманинг аҳамияти бениҳоя катта.

М. НАЗАРОВ,
А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

ИНСОН ВА ЭЪТИҚОД

(МУҚИМИЙ НОМИДАГИ РЕСПУБЛИКА МУЗИКАЛИ ДРАМА ВА КОМЕДИЯ ТЕАТРИНИНГ «ҚИЗБУЛОҚ» СПЕКТАКЛИ ҲАҚИДА)

<> <>

Инсон бошига қандай кулфатлар тушмасин, уларни енгиб ўтиш учун ўзида куч топа олади. Бироқ, инсон қалби ва онгига ҳоким бўлган ишонч, эътиқод синса-чи? Унинг орзу-умидлари, нияти сароб бўлиб чиқса-чи?! Бу шубҳасиз фожиавий бир ҳолдир.

«Дунёнинг «оллоҳ томонидан яратилганлигига заррача шубҳа қилмай, етмиш йиллик умрини «дини ислом қудратини» ҳимоя қилишга бахш этган Шайхнинг эътиқоди, самимий ишончи реал воқеликнинг шафқатсиз ҳақиқати ва зарбасига дуч келиб, парча-парча бўлади. Бу танглиқдан қутулиш учун ўз-ўзини осиб ўлдиришдан ўзга чора тополмайди Шайх.

Шайхнинг чин ихлосманди Уммат диний эътиқод танглиги туфайли энг оғир кулфатга дуч келади — кўзининг оқу-қораси, якка-ёлғиз фарзанди — Зебидан жудо бўлади. Зеби, узоқ йиллар зурриёт тирноғига зор бўлган оиланинг фарзанди, онаси зиёратгоҳ — «Тешиктош»дан ўтгач дунёга келган, «оллоҳ инъом қилган» қиз. Эндигина 18 баҳорни кўрган Зебининг гўзалликка ташна қалби, санъатга ошиқ, ноёб, жўшқин табиати эскилик билан янгиликнинг — зулмат билан нурнинг аёвсиз кураши кетаётган пайтда ҳаётнинг чигал, мураккаб гирдобида ҳақиқат йўлини тополмай ғарқ бўлади. Ваҳолонки у озод, ёрқин ҳаёт қўйнига энди қадам қўйган эди. Унинг олам-олам орзулари бор эди. Агар уни шаҳарга, ўқишга олиб кетаётган отаси йўлда учраган Армон билан Ўтбосар исмли студент йигитларнинг «шаккоклигидан» ваҳимага тушиб, қишлоққа қайтариб олиб кетмаганида эҳтимол Зебидан Нурхон, Турсуной сингари ажойиб санъаткор чиқармиди. Бироқ Зеби ярим йўлдан қайтарилди ва шайх қўлига, зиёратгоҳ мақбара ихтиёрига топширилди. Чунки Зеби марҳума онасининг васиятига кўра шайхга назр қилинган эди-да. Унинг назр қилинишининг асл сири эса ниҳоят даражада даҳшатли ва машъум...

Бу воқеалар шу кунларда Муқимий номли театр саҳнасида намойиш қилинаётган «Қизбулоқ» спектаклининг асосий сюжетини ташкил қилади. «Қизбулоқ»нинг қаҳрамонлари ўз эътиқодларига сидқидилдан ишонишлари, унга ўта содиқликлари билан характерланади. Улар ўз дунёқарашларини самимий равишда жуда тўғри деб биладилар ва уни охиригача қаттиқ туриб ҳимоя қиладилар. Уларни ўзаро кескин тўқнаштирган жумбоқни ҳаётнинг шафқатсиз ҳақиқати ҳал қилади. Қаҳрамонлар характерлари уларнинг изчил дунёқарашларининг муросасиз тўқнашувларида очилади. Туроб Тўла «Қизбулоқ»да ўзининг «Қари қиз» драмасида ўртага ташлаган проблемасини, яъни инсон ҳаётида унинг ўз эътиқодига, ишончига бўлган садоқатининг аҳамиятини, ролини бадиий образлар воситасида аналитик тарзда таҳлил қилишни давом эттиради.

Драматург дин арбобларини калтабин кишилар сифатида кўрсатмайди, балки уларни ўз ғоясига содиқ ва иродали одамлар сифатида талқин қилади. Шунинг учун ҳам «Қизбулоқ» қаҳрамонлари ўртасида кечадиган кураш ҳаққоний ва изтироблидир.

Пьесада ўртага ташланган масалалар — ёлғон, пуч эътиқодга умрини сарф қилган инсонлар фожиаси, бу инсонларга ишониб гул умри хазон бўлган ёш қалб фожиаси Абдурашид Раҳимов саҳналаштирган спектаклда асосан ўз ифодасини топган. Режиссёр автор овозига хос оҳангни, сал мунгли бўлсада инсон тақдири ҳақида, инсоннинг маънавий қудратига чуқур ишонч билан тўлган оҳангни топа билган. Автор билан режиссёрнинг ғоявий мақсадлари Шайх, Уммат, Гунг образларида муваффақиятли мужассамлаштирилган. Бу уч образ режиссёр билан биргаликда М. Ғафуров, А. Юсупов, Ҳ. Умаров каби артистларнинг ижодий ютуқларидир.

Ташқи кўринишдан нуроний мўйсафид Шайх — Маҳмуджон Ғафуровнинг салобатли, вазмин ҳатти-ҳаракати, чуқур ишонч билан гапириши образга бадиий қудрат бахш этади. М. Ғафуровнинг шайхи ақлли, зийрак ва соф кўнгилли инсондир. Шайхнинг қиёфаси, чуқур ва мураккаб қалбли инсоннинг образи атрофдагиларидан монументаллиги билан ажралиб туради.

Шайхнинг муриди Уммат ота образи талантли санъаткор Анвар Юсупов ижросида соддадил киши, умрини қийинчиликлар билан бирга ўтказган заҳматкаш инсон сифатида намоён бўлади. Унинг қиёфаси томошабинни ишонтира олади. Уммат — Юсупов ҳаётининг мазмуни ёлғиз қизи Зебининг тақдирига бутунлай боғлиқ туюлади. Шунинг учун ҳам Уммат — Юсуповнинг шайхга қарши исёни қизининг тақдиридан келиб чиқади. Қизини ҳалокатдан сақлаб қолиш Уммат — Юсупов учун энг муқаддас вазифадир. Бу муқаддас иш йўлида у бошқа бир «муқаддас иш» — диний эътиқодидан, инсонни маййиб ва мажруҳ этувчи ўша зулмат дунёсидан узил-кесил юз ўгирар экан, образнинг бу ҳолати ҳаққонийдир. Шайх билан Уммат ўртасидаги эътиқодий муштаракликнинг бутунлай узилганлигини режиссёр актёрларни бевосита тўқнаштириш билангина эмас, шунингдек тимсолий воситалар ёрдамида ҳам ёритишга интилган. Фикримизнинг исботи учун Уммат мақбара томида, Шайх эса мақбаранинг ичида туриб, ҳар бири ўзининг ички монологини ўқиш саҳнасини эслатиб ўтиш кифоя. Режиссёр бу саҳна орқали Умматни тубанликдан юқорига, тўйиб-тўйиб нафас олиш учун кенг ҳаёт қўйнига чиққанини кўрсатади. Умуман айтганда Ғафуровнинг шайхи, Юсуповнинг — уммати оригинал образлар бўлиб, бу санъаткорларнинг ижодида янги, умидбахш қирралар очилганини кўрсатади.

Артистка Марям Каримова ижросидаги қозоқ келини Оқмарол образи ғалқини ўзининг очиқ табиати, самимийлиги билан кишини мафтун этади.

Муваффақиятли чиққан образлардан бири Ҳамза Умаров яратган Гунг образидир. Бутун воқеа давомида бир оғиз ҳам гапирмаган ҳолда қаҳрамоннинг ички дунёсини тўла очиб бера олиш, мукаммал образ ярата билиш, мақсади аниқ характерни кўрсата олиш учун санъаткор ҳар бир ҳатти-ҳаракатни ифодали қилиб ишлаган. Ҳ. Умаров — Гунгнинг юриш-туришлари, оламарак, сирли ва ёвуз боқишлари воситасида унинг мудҳиш қиёфасини, ёвуз, кабиҳ ниятини ишонарли қилиб кўрсатади.

Шайх ва Уммат, Гунг ва Оқмарол ролларига актёрлар танлашда ҳамда уларнинг ижодий изланишига етакчилик қилган режиссёр назаримизда ҳали Зеби ва унинг севгилиси Армон образларини ниҳоясига етказа олмаган. Фикримизча, режиссёр ва артистлар Н. Исҳоқова билан С. Пўлатов Зеби ва Армон образларида романтик ҳолатга зўр берганлари ҳолда, улардаги фалсафий теранлик, мураккаб психологизмни эътибордан четда қолдирганлар. Ваҳолонки бу икки образнинг бутун моҳияти шундаки, уларнинг қалби ва онги фалсафий чигалликларга дуч келади, уларнинг қалбида ва онгида изтиробли изланиш, воқеликни тўғри тасаввур этиш, тушуниш учун интилиш сезилади. Режиссёр ва ижрочилар Зеби ва Армон образларида характернинг ана шу ҳолатини биринчи планга олиб чиқишлари лозим эди. Асарда давр мавҳум. Бу томошабин учун жумбоқдай.

Ниҳоясига етмаган образлар, ечимлар пьесада ҳам, спектаклда ҳам топилади. Бироқ, спектакль ҳали янги, у қўйила борган сари янада сайқал топади, деб ўйлаймиз.

Ёш рассом Т. Шораҳимов спектакль атмосферасини яратишда, унга мос безак топишда режиссёр билан бир ижодий йўналишда изланганлигини сезиш қийин эмас. Спектаклнинг умумий тасвирий ечими бир-бирига зид характердаги ифода воситалар билан ҳал этилган. Масалан, Мақбара саҳнаси билан Тоғ тепалиги саҳнаси ўзларида кечадиган воқеалар жиҳатидан ҳам, кўринишни тасвирловчи бўёқлар жиҳатидан ҳам бир-бирини бутунлай инкор этади. Бири зулмат мавзусини ёритса, иккинчиси ҳаётбахш нур рамзидир.

Драматик воқеанинг ечимида муҳим аҳамият касб этувчи детал — тумор детали спектаклда характерларни тўларок очиб беришда кучли восита даражасига кўтарилган. Зебининг бўйнидаги тумор томошабин диққатини жалб қилади ва спектакль финалида асардаги фикрга нуқта қўяди. Соддадил одамларни ишонтириб келган диний ақидаларни шу даражада фош қиладики, унинг айбномасини ҳеч ким инкор қила олмайди.

Спектакль Зебининг жисмоний ҳалокати, жабрдийда отанинг қизининг ўлиги тепасида: «Эй парвардигор, бормисан ўзинг!» деган қалб нидоси билан тугаса-да, асарнинг хотимаси томошабин юрагида зебиларни маҳв этган эътиқодга лаънатлар, улар орзу қилган идеаллар қарор топган давримизга нисбатан ғурур ва ифтихор ҳиссини уйғотади.

Х. РЎЗИМАТОВ,
Т. ИСЛОМОВ.

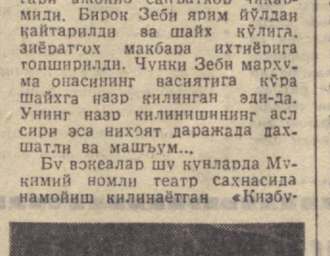

Суратда: «Қизбулоқ» спектаклидан кўриниш. Оқмарол — Марям Каримова, Утбосар — Собир Раҳимжонов.
С. Каган ва К. Ромеев фотоси.

ФУТБОЛ ТАРИХИДАН

(ИШҚИБОЗЛАР СИЗЛАР УЧУН)

<> <>

Футболни ким севмаган ва ким севмайди! Россияда илгари ҳам одамлар футбол билан қизиқишган. Лекин, чор самодержавиеси халқ хоҳиши билан ҳисоблашмаган. Буни қуйидаги мисол тасдиқлайди:

Россия терма футбол командаси 1917 йилга қадар саккиз марта ўйин ўтказди... афсуски, бирортасида ҳам ғалабага эриша олмади. Ўша кезларда лоақал дуранг натижага эришишнинг ўзи қувонарли эди.

* * *

1912 йили Стокгольмда бўлиб ўтган Олимпиада ўйинларида Германия терма командаси билан бўлган учрашувда Россия командаси ўз дарвозасидан 16 та тўп ўтказиб юборди. Аммо рақиб дарвозасига бирорта ҳам тўп кирита олмади.

* * *

Октябрь инқилобидан кейин футбол ҳам равнақ топа бошлади. Москва ҳамда Петроград футбол ўйинчиларидан ташкил топган РСФСР терма командаси 1923 йили Швеция ва Норвегия командалари билан учрашмоқ мақсадида Скандинавияга борди. Футбол ўйинлари яхши ўтди, кутилганидан ҳам дуруст натижалар берди. Энг кучли ҳисобланган командалар билан ўтказилган ўн уч учрашувда бизнинг терма командамиз ўн бир марта ғолиб келди, икки учрашувни дуранг қилди.

* * *

Шундан сўнг Совет Иттифоқи терма командаси тағин ҳам катта муваффақиятларни қўлга кирита бошлади: 1956 йили Мельбурнда ўтказилган Олимпиада ўйинларида ғалаба қозонди, 1960 йили Европа кубогини олди, 1958—1962 йилларда ўтказилган жаҳон чемпионатида бизнинг командамиз дунёдаги энг яхши саккиз команда составига кирди. 1966 йилда эса, Совет Иттифоқи терма командаси фахрли тўртинчи ўринни олди.

* * *

Ҳозир ер юзида 10 миллиондан зиёдроқ футболчи бор. Булар спорт союзлари ва жамиятларида расмий равишда рўйхатга олинган кишилардир. Халқаро футбол федерациясига (ФИФА) 120 га яқин давлат уюшган. Совет Иттифоқи ФИФАга 1946 йили аъзо бўлиб кирган эди.

* * *

СССРда 2 миллиондан ортиқроқ спортчи футбол билан шуғулланади. Булар фақат кўнгилли спорт жамиятларида расмий равишда футбол билан шуғулланиб келаётган кишилардир. Бундан ташқари ҳар бир ҳовлида, маҳаллада, кварталларда футбол ўйини билан машғул бўлган жуда кўплаб ёшларни учратасиз.

* * *

Футболчилар бир ярим соат вақт давомида катта масофани югуриб ўтишади. Масалан, ярим ҳимоячилар 12 километргача югуришади. Зўр куч билан тепилган тўп соатига 65 километрдан 85 километргача тезлик билан учади. Дарвозабоннинг шундай тезликка бардош бериши осон эмас...

* * *

Инглиз футбол Федерацияси футболчилар бир ўйин мобайнида қанча соф ўйин ўтказганликларини ҳисоблаб чиқди. Бунинг учун биринчи инглиз футбол лигаси назоратга олинди. Маълум бўлишича, соф ўйин вақти 51 минут 47 секундни ташкил этган. Бир ўйин давомида 38 минут 13 секундлик вақт танаффусга кетган. Айни вақтда, тўпни қўл билан ташлашга 10 минут 4 секунд, эркин штраф тўпи тепишга... 9 минут 2 секунд вақт сарфланган...

* * *

Шундай қилиб футбол майдонида бир соатга яқин вақт ичида бетиним, шиддат билан, куч ва ирода билан жуда қизғин ҳаракат қилишга, ақл-идрок билан чиройли ўйин кўрсатишга тўғри келади. Шунинг учун ҳам футболчи кучли ва бақувват бўлмоғи керак.

ДАРДЛАРГА МАЛҲАМ

Ўттиз тўрт йилдирки асаб касали билан азоб чекардим. Кўпгина шифохоналарда, санаторий ва дам олиш уйларида бўлдим. Ҳамма ерда ҳам беморларга қилинаётган ғамхўрликдан бошим осмонга етди. Айниқса шу йилнинг январь ойида мени даволашган Тошсовет номидаги физиотерапия касалхонасининг меҳри дарё шифокорлари кўрсатган ёрдамдан чексиз миннатдорман. Бу ерда Боқи Қосимов бошлиқ шифокорлар беморлар дардига малҳам бўлишяпти.

Бу шифохонадан дардига даво топиб, меҳнат қучоғига қайтган меҳнаткашларнинг оқ халатли луқмони ҳакимларга бўлган миннатдорчилигининг чеки йўқ. Мен билан бирга даволанган С. Муҳамедов, Н. Одилов, Е. Калмиков, С. Қосимбеков ва С. Ҳамдамовлар шифокорлардан айниқса мамнун.

Ҳам дори-дармони билан, ҳам сўз малҳами билан бизларни ҳаётга қайтарган, ўз постларида ҳушёр туриб беморларга сидқидилдан шифо бахш этаётган саломатлик посбонларига қўлимизни кўксимизга қўйиб раҳмат айтамиз.

М. САЪДИЕВ,
шахсий пенсионер.

● Совет ва Эрон давлатлари ўртасидаги яхши муносабатларни мустаҳкамлаш йўлида

● Вьетнам халқининг мустақиллик ва озодлик йўлидаги кураши ғалаба қозониши муқаррардир

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

АНГЛИЯ—СОВЕТ ҲАМКОРЛИГИ СОҲАСИДА ҚЎЙИЛГАН МУҲИМ ҚАДАМ

ЛОНДОН, 4 апрель. **ТАСС мухбири Ю. УСТИМЕНКО хабар беради:**

Савдо кемалари қатнови тўғрисида Совет Иттифоқи билан Буюк Британия ўртасида кеча имзоланган шартнома — ҳар иккала мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантиришда қўйилган муҳим қадам бўлди, деди денгиз флоти министри В. Г. Бакаев матбуот конференциясида. Бу шартнома ҳар иккала мамлакат ўртасида савдо кемалари қатновини ривожлантириш ва денгизда сузиш эркинлиги принциплари асосида халқаро кема қатновини ривожлантириш учун кўмаклашишга бўлган ўзаро истак-хоҳишга мос бўлиб тушади.

Совет Иттифоқи ва Буюк Британия, деб сўзида давом этди В. Г. Бакаев, қадимдан савдо-сотиқ қилиб келадилар. Бизнинг савдо ва иқтисодий муносабатларимиз тинмай кенгайиб бормоқда ва ҳар иккала халқ ўртасидаги тинч ва яхши қўшничилик алоқаларини мустаҳкамлашга ёрдам бермоқда. Бундай муносабатлар давлатлараро шартнома, мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро муносабатлар тарихида биринчи марта шундай шартнома имзоланишига замин тайёрлади.

В. Г. Бакаев айтдики, савдо кемалари қатнови билан боғлиқ бўлган турли проблемаларни муҳокама қилиш ва ҳал этиш мақсадида Англия—Совет аралаш комиссияси тузилди.

Шартнома, деди денгиз флоти министри, мамлакатларимиз ўртасида ҳамкорликни янада ривожлантириш учун қулай шарт-шароит яратиб беради. Шартномада денгизда сузиш эркинлиги принциплари асосида халқаро кема қатновини ривожлантириш учун ёрдам беришга бўлган истак Совет Иттифоқи билан Буюк Британия ўртасида кемалар айирбошлашни енгиллаштирибгина қолмай, айни вақтда халқаро кемалар қатновини ривожлантиришга кўмаклашади.

ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

ТЕҲРОН, 3 апрель. (ТАСС махсус мухбири). СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигиннинг Эронда бўлиши Теҳрон матбуотининг диққат марказида турибди. Газеталар ўз шарҳларида Совет ҳукуматининг бошлиғи ва унинг ҳамроҳлари Эрон пойтахтида тантанали кутиб олинганлигини таъкидламоқдалар. Газеталар Совет Иттифоқидан келган меҳмонларнинг Меҳробод аэродромида кутиб олинганлиги ҳақидаги ва бош министр А. А. Хувайдонинг А. Н. Косигин шарафига берган зиёфати тўғрисидаги батафсил ҳисоботларни босиб чиқардилар.

«Ояндагон» газетаси Совет Иттифоқи ва Эрон раҳбарларининг бир-бирларига визитлари бу давлатлар ўртасидаги яхши муносабатларни мустаҳкамлаш учун жуда катта аҳамиятга эга бўлади, деб уқтириб ўтади.

«Кейҳан интернэшнл» газетаси бош мақоласида қуйидагиларни таъкидлайди: «Эрон—Совет муносабатлари буюк ва кичик давлат ўртасидаги, турли социал ва иқтисодий системадаги мамлакатлар ўртасидаги тинч ҳамкорлик намунаси бўла олади». «Ҳар иккала давлат ўртасида сиёсий келишмовчиликларнинг йўқлиги, — деб ёзади яна газета, одатдаги савдо муносабатлари доирасидан ҳам кенгроқ кўламдаги иқтисодий тадбирлар туфайли қарор топди. Ҳозирги пайтда ҳар иккала мамлакат оғир индустрия, машинасозлик, геология-қидирув ишлари ва табиий бойликлардан фойдаланиш каби муҳим соҳаларда ҳамжиҳатлик билан биргаликда иш олиб бормоқда». Газета яна қуйидагиларни уқтириб ўтади: «Совет бош министрининг Эронга визити жуда катта умид бағишлайди, чунки бу визит Эрон ва Совет Иттифоқи энг самарали ҳамкорликнинг янги босқичига қадам қўйган бир пайтда ўтаётир. Бир-бирини ҳурмат қилиш, бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик ва тинч ҳамкорлик принципларидан илҳомланган ҳар иккала мамлакат раҳбарларининг узоқни кўрадиган сиёсати туфайли ана шу босқичга замин тайёрланди».

ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ҲУКУМАТИНИНГ БАЁНОТИ

ХАНОЙ. Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати, деб хабар беради ВИА агентлиги, Қўшма Штатлар Шимолий Вьетнамнинг «бир қисмини бомбардимон қилиши» тўғрисида 3 апрелда баёнот берди.

«Вьетнам халқининг мустақиллик ва озодлик йўлидаги кураши, дейилади баёнотда, янги даврга кирди. АҚШнинг мағлубиятга учраши аён бўлиб қолди. Қўшма Штатлар Вьетнамда олиб борилаётган агрессив урушга хотима бериши, барча Америка қўшинларини ва унга шерик бўлган мамлакатлар қўшинларини Жанубий Вьетнамдан олиб кетиши ҳамда Вьетнам халқига Вьетнамнинг ички ишларини ўзи ҳал қилиш ҳуқуқи берилиши керак».

Баёнотда яна бундай дейилади: «Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматининг эълон қилинган тўрт моддасида ва Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтининг сиёсий программасида ифодаланган Вьетнам халқининг тинчлик ва мустақиллик позицияси Вьетнамга доир 1954 йилги Женева битимларининг асосий принципларини ва энг муҳим қоидаларини ўз ичига олади ҳамда Вьетнам проблемасини сиёсий жиҳатдан ҳал этиш учун тўғри асос бўла олади».

Қўшма Штатлар бомбардимон қилишларини ва Вьетнам Демократик Республикасига қарши бошқа барча уруш ҳаракатларини дарҳол сўзсиз тўхтатганини исбот этган ҳамоно Вьетнам Демократик Республикаси билан Қўшма Штатлар ўртасида музокаралар бошланади, деб Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати бир неча марта айтган эди.

Баёнотда таъкидлаб ўтиладики, АҚШ ҳукумати Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматининг, Америка прогрессив жамоатчилигининг ва бутун дунё жамоатчилигининг қонуний талабларини ҳақиқатан ҳам ва тамомила бажармади.

Шунга қарамай, Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати, дейилади баёнотда, музокараларни бошлай олиш учун Американинг бомбардимон қилишини ва Вьетнам Демократик Республикасига қарши бошқа барча уруш ҳаракатларини ҳеч сўзсиз тўхтатиш тўғрисидаги масалани Америка томони билан муҳокама қилиш мақсадида АҚШ вакили билан алоқа боғлаш учун ўз вакилини тайинлашга ўз навбатида тайёр эканлигини билдиради.

Қўшма Штатлар Вьетнамга қарши агрессияни давом эттираверар экан, Вьетнам халқи президент Хо Ши Мининг муқаддас даъватига жавобан Шимолни ҳимоя қилиш, Жанубни озод этиш, ўз ватанини тинч бирлаштиришга ўтиш ва шундай қилиб Ҳинди-Хитойда, Жануби-Шарқий Осиёда ва бутун дунёда тинчликни ҳимоя қилиш ишига ҳисса қўшиш мақсадида тўла ғалабага эришгунча кескин уруш олиб бораверади. (ТАСС).

ВДРГА ҲУЖУМ ДАВОМ ЭТМОҚДА

ХАНОЙ, 4 апрель. (ТАСС). ВИА агентлиги хабар беради: Кеча Америка авиацияси Тханьхоа вилоятидаги аҳоли зич яшайдиган 5 та районни ва Нгеан вилоятидаги учта районни бомбардимон қилди. Бомбардимонлар натижасида Тханьхоа вилоятининг биргина Донгшон районида юзга яқин уй вайрон бўлди.

Америка авиацияси 2 апрелда Хатинь, Тханьхоа, Нгеан ва Куангбинь вилоятларидаги аҳоли зич яшайдиган районларга бир неча марта ҳужум қилди. Айни вақтда Куангнинь, Намха, Ниньбинь вилоятлари устида ва Вьетнам Демократик Республикасининг бошқа районлари устида Америка авиациясининг разведкачи самолётлари учиб юрганлиги аниқланди.

МАРТИН ЛЮТЕР КИНГ ЎЛДИРИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 5 апрель. (ТАСС). Нобель тинчлик мукофотининг лауреати, Америка негрларининг гражданлик ҳуқуқлари учун кураш ҳаракатининг раҳбари Мартин Лютер Кинг кеча Мемфисда (Теннесси штати) ирқчилар томонидан ўлдирилди.

Кинг қандай конкрет вазиятда ўлдирилганлиги ва уни ўлдиришда кимлар қатнашганлиги ҳозирча номаълум. ЮПИ агентлигининг хабарида айтилишича, Кинг Лоррейн мотелининг балконида турган пайтда унинг қаршисидаги бинодан ўқ узилган. Полициячиларнинг айтишига қараганда, «оқ танли ёш йигит» ўша бинодан югуриб чиқиб, тахминан бир квартал чопиб бориб, ичида яна учта оқ танли киши ўтирган автомашинага сакраб чиққан.

Мемфис полициясининг директори Холломан шаҳарда фавқулодда ҳолат жорий этилганлигини дарров эълон қилди.

Президент Жонсон Кинг ўлдирилганлиги тўғрисидаги хабарни эшитиши биланоқ, телевидение орқали гапириб, Гонолулуга (Гавайи) қилмоқчи бўлган сафарини кейинга қолдирганлигини айтди ва Америка гражданларини осойишталикни сақлашга ва «кўр-кўрона зўрлик» қилишни рад этишга чақирди.

Америка камбағалларининг Вашингтонга оммавий юриш бошлашига сал фурсат қолган бир пайтда Кинг ўлдирилди. 22 апрелда Американинг бир неча ўн минг оддий кишилари пойтахтга бориб, Вьетнамдаги жирканч урушга қарши қаттиқ норозилик билдирмоқчи эдилар.

Солсберида яна икки африкалик — Родезиянинг озодлиги учун курашчилар қатл этилди. Франсис Чиреза ва Така Жеремия Родезия маъмурлари томонидан Солсберининг марказий турмасида осиб ўлдирилди.

(Газеталардан).

ИРҚЧИ: — Биз ўз сиёсатимизда барча факторларнинг мувозанатини синаб кўряпмиз.

Рассом Б. ЖУКОВ чизган расм.

Телетайп лентасидан

● **ПРАГА** Яблонец-Ниса шаҳрида кучли автомобиль моторларини йиғадиган ва синаб кўрадиган янги завод ишга туширилмоқда. Завод жиҳозланиши ва автоматлаштирилиши жиҳатидан жаҳонда энг замонавий корхоналардан биридир.

● **БЕЛГРАД.** Белградда жаҳон адабиётининг энг яхши асарларини чоп қилишга тайёргарлик кўрилмоқда. Нашр этишда Югославиянинг жаҳон адабиёти соҳасидаги энг йирик мутахассислари иштирок этмоқдалар. Асарлар тахминан юз томда босиб чиқарилади.

● **ХЕЛЬСИНКИ.** Туркудаги кемасозлик корхонасида 12.500 тонна ҳажмли «Новотроицк» деган янги кема Совет Иттифоқига топширилди. Бу Бутуниттифоқ «Судоимпорт» бирлашмасининг заказига биноан 1970 йилгача қуриладиган 8 та кеманинг олтинчисидир.

● **СТОКГОЛЬМ.** Швециянинг 70 та жамоат ва сиёсий ташкилоти вакиллари мамлакат бош министри Эрландерга мактуб топширдилар. Мактубда Швеция ҳукумати Вьетнам Демократик Республикасини тан олиши керак ва Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронти билан расмий муносабатлар ўрнатиши керак, деб талаб қилинади.

● **КОНАКРИ.** Гвинеяда саводсизликни тугатиш кампанияси кенг авж олдирилди. Саводсизликка қарши кураш кампанияси 1971 йилнинг 28 сентябригача давом этади. Бу вақтга келиб, мамлакатда ёши 50 га бормаган кишилар орасида бирорта саводсиз одам бўлмаслиги керак. (ТАСС).

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи республиканинг Қашқадарё, Сурхондарё, Самарқанд областларида ва Фарғона водийсида бир оз ёғингарчилик бўлиши кутилади. Республиканинг қолган областларида ёғингарчилик бўлмайди. Шимолий районларда шимоли-шарқ томондан секундига 10-15 метр тезликда шамол эсади. Қорақалпоғистон, Хоразм ва Бухоронинг шимолий районларида 7-12, қолган жойларда 12-17 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб турса ҳам ёғингарчилик бўлмайди. Кечаси ёмғир ёғади. 12-14 даража иссиқ бўлади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

БУГУН СССР ВА ФИНЛЯНДИЯ ЎРТАСИДА ДЎСТЛИК, ҲАМКОРЛИК ВА ЎЗАРО ЁРДАМ ТЎҒРИСИДА ШАРТНОМА ИМЗОЛАНГАНИГА 20 ЙИЛ ТЎЛДИ

ШИМОЛДАГИ ИНОҚ ҚЎШНИМИЗ

Россияда Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалаба қозонганидан кейин кўп ўтмай, 1917 йилнинг 30 декабрида Петроградга Финляндия ҳукумат делегацияси келган эди. Делегация Финляндиянинг мустақиллигини тан олишни сўраб, Совет ҳукуматига мурожаат қилди. Россия халқларининг ўз ҳуқуқларини ўзлари белгилаши тўғрисидаги Декларацияга оғишмай амал қилиб келаётган В. И. Ленин бошлиқ Халқ Комиссарлари Совети ўша куннинг эртасигаёқ «Финляндия Республикасининг мустақиллигини тан олиш» тўғрисида махсус қарор қабул қилди.

В. И. Ленин имзолаган бу тарихий ҳужжат давлатимизнинг кичик миллатлар ҳуқуқини ҳурмат қилишдан иборат сиёсати принципларидан бирини турмушга татбиқ этишнинг ёрқин мисоли бўлди. Финляндия раҳбарлари бунинг учун бир неча марталаб Совет Иттифоқига фин халқининг миннатдорчилигини изҳор қилишди. Бу ҳақда Финляндиянинг марҳум президенти Ю. Паасикиви самимий гаплар айтган эди. Бу миннатдорчилик туйғулари В. И. Ленининг Смольнийдаги иш кабинетига ўрнатилган ёдгорлик лавҳасида — фин халқининг Советлар мамлакатига совғасида ҳам ўз аксини топган. 1959 йилда президент Урхо Кекконен олиб келган бу ёдгорликда шундай сўзлар ўйиб ёзилган: «1917 йил 31 декабрда Владимир Ильич Ленин шу бинода РСФСР Халқ Комиссарлари Советининг Финляндия давлати мустақиллигини тан олиш тўғрисидаги қарорига имзо қўйди. Бу олижаноб хизмати билан у фин халқининг чексиз ҳурматига сазовор бўлди».

Фин халқи ўзининг ярим асрдан зиёд мустақиллиги мобайнида Совет Иттифоқи билан дўстликнинг барча афзалликларига тўла ишонч ҳосил қилди. Финляндия Коммунистик партиясининг бош секретари Вилли Пессининг ёзишича, финларга Совет Иттифоқининг фақат Финляндияга нисбатан муносабатигина эмас, балки Совет Иттифоқининг муҳим халқаро масалаларни ҳал қилишга қандай ёндошиши, унинг турли социал тузумдаги мамлакатлар билан тинч-тотув яшаш сиёсати, халқаро миқёсдаги тангликлар юз берган пайтда қатъий ва оқилона позицияда туриши катта таъсир кўрсатмоқда.

Ҳар иккала мамлакат ўртасидаги дўстона алоқалар, борди-келдилар тобора самарали якунланаётир. Россияда социалистик жамият қуриш учун биргаликда курашган руслар ва финлар ўртасидаги дўстлик Горький, Репин, Брюсов, Блок ва совет маданиятининг бошқа таниқли арбоблари, жаҳонда тинчлик барқарор бўлиши учун курашаётган жамоат арбоби, «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» Халқаро Ленин мукофоти лауреати М. Вире-Туоминен, Жолио-Кюри номли халқаро Олтин медаль лауреати В. Свинхувуда ва минглаб финлар томонидан ривожлантирилди. Бу дўстлик ҳозир ака-ука тутинган Москва ва Хельсинки, Ленинград ва Турку, Тампере ва Киев ҳамда бошқа шаҳарларнинг меҳнаткашлари томонидан мустаҳкамланмоқда.

Ҳаммадан ҳам муҳими, 1948 йил 6 апрелида СССР ва Финляндия ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Шартноманинг имзоланиши фин халқи учун жуда катта имкониятлар очиб берди. Бу шартномага биноан ҳар иккала мамлакат ўртасида савдо-сотиқ соҳасида, саноат ва қишлоқ хўжалиги эҳтиёжлари учун машиналар, ускуналар ва турли техника етказиб бериш соҳасида, маданий алоқалар соҳасида янги давр бошланди. Бу дўстона алоқаларнинг ўрнатилиши натижасида шимолдаги қўшнимиз саноатнинг кемасозлик, станоксозлик каби муҳим тармоқларини ва бошқа кўпгина соҳаларни кенг ривожлантириш имконига эга бўлди.

Шартномага биноан Финляндиядан СССРга мебель, озиқ-овқат ва тўқимачилик саноати маҳсулотлари келтирила бошлади. Ўз навбатида Финляндия СССРдан нақд пул тўламасдан зарур миқдорда нефть маҳсулотлари, транспорт ускуналари, ғалла, ёғоч, минерал хом ашё ва бошқа кўпгина товарларни сотиб олмоқда.

Мамлакатларимиз ўртасида узоқ муддатли иқтисодий битимлар ҳам тузилган. Совет Иттифоқи бу битимларга биноан Финляндияга қатор саноат объектларини қуриш ва эскиларини реконструкция қилишда амалий ёрдам бермоқда. Совет мутахассислари билан фин мутахассислари биргаликда Саймен каналини реконструкция қилаяптилар. Совет Иттифоқи Раахадаги металлургия комбинатини қуришда жуда катта ёрдам бераётир.

Финляндия халқи В. И. Ленин асос солган дўстлик алоқаларининг тобора мустаҳкамланиши тарафдори бўлиб чиқмоқда. Буни шу йил февраль ойининг ўртасида Финляндияда ўтказилган президент сайловлари ҳам яққол намойиш қилди. Бу сайловда Совет Иттифоқи билан дўстлик ва ҳамкорлик сиёсатини, тотув яшаш сиёсатини, бутун дунёда, айниқса Европанинг шимолида тинчлик ва хавфсизлик сиёсатини оғишмай амалга ошириш учун курашиб келаётган президент Урхо Калева Кекконен учинчи марта қайта сайланди.

Бугун, СССР ва Финляндия ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Шартнома имзоланганига 20 йил тўлган кунда барча совет кишилари ҳар иккала мамлакат ўртасидаги дўстона алоқалар бундан буён ҳам тобора мустаҳкамланишига қатъий ишонадилар.

Б. ЮСУПОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг халқаро шарҳловчиси.

ОБЛИГАЦИЯЛАРИНГИЗНИ ТЕКШИРИНГ!
1966 ЙИЛДА ЧИҚАРИЛГАН

3% ЛИ ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚ ЗАЁМИ

14-ютуқлар тиражининг

РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

Бу тираж 1968 йил 30 мартда Львов шаҳрида бўлиб ўтди.

Заёмнинг ҳамма йигирма бир разрядидаги серия ва облигацияларнинг қуйидаги номерларига ютуқлар чиқди:

Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)	Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)	Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)
100599	40*)	500	136102	11*)	500	172281	45*)	1.000
103759	1—50	40	136376	1—50	40	173186	22*)	1.000
104381	40*)	500	137028	23*)	500	173282	33*)	500
104407	07*)	500	137421	1—50	40	174262	28*)	500
105482	13*)	500	137888	17*)	500	174415	13*)	500
106377	40*)	500	138398	16*)	500	174770	21*)	2.500
106648	1—50	40	138582	19*)	1.000	175166	1—50	40
108138	08*)	500	139332	03*)	500	175341	05*)	500
108325	1—50	40	141234	33*)	500	175884	31*)	2.500
108814	33*)	500	142462	49*)	500	176272	1—50	40
109361	1—50	100	142945	1—50	40	176686	08*)	500
110989	34*)	1.000	143875	25*)	500	177204	30*)	500
111959	20*)	500	144987	1—50	40	177535	24*)	500
112190	24*)	500	145307	32*)	500	177799	09*)	500
112256	1—50	40	145408	32*)	500	178009	1—50	40
112285	1—50	40	145932	46*)	1.000	178658	05*)	500
112663	1—50	40	146124	17*)	5.000	178823	1—50	40
112925	17*)	500	146166	09*)	500	179250	48*)	500
113478	06*)	1.000	146709	48*)	5.000	179517	1—50	40
113553	04*)	1.000	146758	08*)	500	180027	28*)	500
113847	06*)	500	147975	20*)	500	180136	14*)	500
114125	01*)	500	148133	1—50	100	180794	1—50	100
114296	17*)	500	148671	48*)	500	180863	28*)	1.000
115411	28*)	500	148897	36*)	500	181792	15*)	500
115433	04*)	500	149372	09*)	1.000	182192	1—50	100
115494	25*)	500	149410	27*)	500	182368	1—50	40
116688	42*)	500	150396	27*)	500	182386	01*)	500
116919	19*)	500	151333	19*)	500	182987	40*)	500
118418	1—50	40	151708	40*)	500	183160	38*)	500
118475	41*)	500	152218	37*)	500	183288	39*)	500
118601	03*)	500	152843	1—50	40	183527	18*)	1.000
118695	1—50	40	153296	46*)	2.500	183612	18*)	1.000
118801	41*)	500	153441	33*)	500	183779	08*)	500
118932	10*)	500	154603	26*)	500	183813	18*)	500
119198	12*)	1.000	154847	11*)	1.000	184006	1—50	100
119552	1—50	40	155103	07*)	500	185669	04*)	1.000
120019	1—50	100	155187	28*)	500	186321	39*)	500
120360	1—50	100	156797	30*)	500	186545	03*)	1.000
120734	33*)	500	156958	24*)	2.500	186984	08*)	500
120806	30*)	500	157421	1—50	40	187792	19*)	500
121660	43*)	500	157642	04*)	500	188026	32*)	500
123959	1—50	100	157703	19*)	1.000	188120	33*)	500
124202	1—50	40	157788	21*)	1.000	189638	1—50	100
125653	1—50	40	160838	50*)	500	190460	02*)	1.000
125951	35*)	500	161735	16*)	500	190586	1—50	100
126452	20*)	500	163386	1—50	100	190901	31*)	500
126456	04*)	500	165038	30*)	500	191821	39*)	500
127518	32*)	500	165157	1—50	40	192076	1—50	40
127659	16*)	500	166166	31*)	500	192341	28*)	500
127916	1—50	40	166303	17*)	500	193552	03*)	500
128013	1—50	40	166525	1—50	100	194601	16*)	500
128423	1—50	40	166557	32*)	1.000	194622	1—50	100
129424	45*)	500	166574	25*)	500	194936	41*)	500
129814	43*)	500	166981	44*)	1.000	195118	1—50	40
131592	32*)	500	167995	06*)	500	195438	33*)	2.500
131856	1—50	40	168470	37*)	500	196759	1—50	100
132138	1—50	40	169038	1—50	100	197677	02*)	500
132439	04*)	500	169101	41*)	500	198498	26*)	500
132755	03*)	500	169761	27*)	500	198677	01*)	500
133099	1—50	40	170594	1—50	40	198751	1—50	40
133737	07*)	500	171214	1—50	40	198999	14*)	500
134767	27*)	500	171570	17*)	500	199193	38*)	500
			171796	1—50	40	199346	1—50	40

* Шу сериядаги облигацияларнинг қолган 49 номерига 40 сўмдан ютуқ чиқди

Жадвалда йигирма сўмлик облигацияларга чиққан ютуқлар кўрсатилган.

Ўн сўмлик облигацияларга ютуқнинг ярми тўланади.

Ютуқ суммасига облигация қиймати ҳам қўшилган.

Бу жадвал расмий ҳужжатдир. Омонат кассалари газетанинг янги сони келганидан сўнг ютуқларни шу жадвалга мувофиқ белгиланган тартибда тўлайдилар.

Ютуқлар тиражини ўтказувчи комиссиянинг раиси Львов шаҳар Совети меҳнаткашлар депутатлари ижроия комитетининг раиси А. Г. ЯГОДЗИНСКИЙ.

Комиссиянинг масъул секретари Л. П. ЕСИНА.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт (халқ талантлари), 9.30 — Куйлар, 10.10 — «Гулшан» (адабий-музикали эшиттириш), 11.15 — Қўшиқлар, 11.35 — Қўшиқлар (Олмахон Ҳайитова), 12.15 — Концерт (талабларга мувофиқ), 13.30 — Эстрада куйлари (рус.), 15.10 — «Правда» газетасининг обзори, 15.20 — «Фан ва турмуш» (радиожурнал), 16.10 — Эстрада концерти, 17.00 — «Пахтакор» — ЦСКА командалари ўртасида футбол («Пахтакор» стадионидан репортаж), 17.45 — Уйғур куйлари, 18.00 — Қўшиқлар, 18.40 — Спорт, 19.20 — Концерт, 20.00 — «Гулшан» (такрорий эшиттириш), 21.00 — «Қардош коммунистик партиялар ҳаётидан», 21.10 — «Навоий гулшани», 22.20 — Концерт, 23.10 — Куйлар.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
(3-канал)

10.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 11.00 — **Шанба, нонуштадан сўнг,** 11.40 — **Хўроз** (бадиий фильм).

13.00 дан — **Москва кўрсатади. Тошкент кўрсатади**

15.55 — **Кўрсатишлар программаси,** 16.00 — **Спорт.**

Ўзбек тилида: 17.45 — **Қўғирчоқ телевизион фильм** (болалар учун), 18.15 — **Истиқбол эгалари** («Ёшлик» студияси), 19.05 — **Адабиётшунос олим,** 19.20 — **Лазги** (суҳбатли концерт), 20.10 — **Телеянгиликлар.**

20.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
(5-канал)

15.00 дан — **Москва кўрсатади. Тошкент кўрсатади**

Ўзбек тилида: 20.30 — **Шанба, нонуштадан сўнг** (такрорий эшиттириш), 21.10 — **Ерни қадрланг!** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 21.25 — **Ўзбек классик куйлари,** 21.55 — **Ёр-ёр** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
(9-канал)

18.00 дан — **Душанба кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 6/IV да **Майсаранинг иши,** 7/IV да кундуз **Олтин калитча,** кечқурун **Риголетто.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРДА — 6/IV да **Кўнгли сароб,** 7/IV да кундуз **Сарвқомат дилбарим.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 6/IV да **Махтумқули,** 7/IV да **Қалам қошлигим.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 6/IV да **Хоразм ансамблининг концерти,** 7/IV да **Ўзбек давлат филармонияси ва эстрада артистларининг концерти.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Ўргатилган шерлар аттракциони.** Раҳбари — **Борис ДЕНИСОВ,** РСФСРда хизмат кўрсатган артист **Борис ВЯТКИН** иштирок этади. Шанба ва якшанба кунлари уч марта томоша кўрсатилади. Кундуз соат 12, 3 ва кеч 8 да. Билетлар сотилмоқда

КИНО

Эркак ва аёл — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 1, 3, 5 ярим, кеч 7 ярим ва 9-15 минутда).

Икки дил достони — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), НАВОИЙ номли (ўзбек тилида), «ЧАЙКА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Қасос — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Сергей Лазо — Ғ. ҒУЛОМ номли (кундуз ва кечқурун).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26, Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216, Халқаро ҳаёт — В37604, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалик — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258, ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 3—08, Нукус 42—62, Самарқанд 31972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55

Б № — 81. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 02368.